TWEEDE JAAR, No. 310. — 1838. — DINGSDAG, 13 NOVEMBER.

DE AVONDBODE,

ALGEMEEN NIEUWSBLAD

voor Staatkunde, Handel, Nijverheid, Landbouw, Kunsten en Wetenschappen.

ABONNEMENT
AAN HET BUREAU VAN HET BLAD,
Warmoesstraat, No. 206.
En bij alle Boekhandelaars en Postkantoren van het Rijk.

Brieven, Gelden, enz., moeten *franco* worden ingezonden.

PRIJZEN
VOOR 3 MAANDEN
te *Amsterdam*.................... f 7.—
en *Buitensteden* franco.............. 8.—

Advertentien.
ZEVEN REGELS of minder.................. f 1.75.
Elken regel meer..................... - 25.
ZEGEL voor elke advertentie en herhaling.... - 35.

Bij dit Nommer behoort een Bijvoegsel.

STAATSSCHULD.

Nationaal Vermogen.

HERVATTING.

III.

Daarom zeiden wij: «wanneer, in een land, dat 100 millioen aan numerair heeft, de Regering gedurende twintig jaren jaarlijks tien millioen, tegen een equivalent van daartoe gecreëerde Fondsen, opneemt, *welke tien millioen numerair* (en dit vooral moet in het oog worden gehouden.) *telkens door de Rijks-uitgaven in de massa der algemeene circulatie terug-treden*, zoo bestaat na verloop van twintig jaren het algemeene geldelijk vermogen van 100 millioen numerair *even als te voren*, en daar is *bijgekomen* een vermogen van 200 millioen aan inschrijvingen op de Rijks-Boekrekening. Mogen die 200 millioen al beneden pari staan, zij het tegen 50 ten 100, zoo representeren zij minstens eene geldswaarde van *nog* 100 millioen, die geenszins louter *ideaal*, maar tegen den koers te *realiseren*, of door beleening *tot elke voorkomende onderneming* te gebruiken is.» (1)

En wat antwoordt hierop mijn bestrijder? *Indien die redenering gegrond ware*, zegt hij, (2) *dan zoude eindelijk de zoo lang te vergeefs gezochte steen der wijzen ontdekt, en aan elk land het middel gegeven zijn, om den nationalen rijkdom tot elke gewenschte hoogte op te voeren!*

Vervolgens, *om te toonen ons begrepen te hebben*, wil hij ons het gegeven voorbeeld op eene grootere schaal tegenstellen. Dat land met zijne 100 millioen, zegt hij, neme niet slechts gedurende 20, maar gedurende 50 achtereenvolgende jaren, niet slechts 10, maar 20 millioen jaarlijks op. Dan zou zulk een land, berekent hij, tegen den koers van 83⅓ de vijf (drie?) per cents, *zeven duizend millioen* aan effecten bezitten. «*Jammer maar*,» voegt hij er bij, «dat dit gelukkige land dan ook voor de betaling eener jaarlijksche rente van ruim 343 *millioen gulden* zal moeten zorgen, en zoo die kleinigheid niet mogt op te brengen zijn, *zich failliet zal moeten verklaren.*»

Jammer maar, dat het dus spottenderwijs uitgedachte voorbeeld allerongelukkigst gekozen is. Het blijkt, uit de aanduiding der jaarlijksche rente, dat de millioenen als millioenen *gulden* aan te merken zijn. Welnu, wanneer er slechts aan millioenen *gulden* te denken valt, dan *bestaat* het gestelde geval. Het moest zelfs mijnen tegenspreker niet onbekend zijn, dat onze beschouwing van *Engelands Geldleeningen* was juist gegrond geweest op den Staat der Engelsche Rijksschuld van den 5 Januarij 1832, toen het nominaal bedrag derzelve £ 755,543,885 was, in Nederlandsche munt meer dan *negen duizend millioen gulden*, tegen den toenmaligen koers van omtrent 85 ten honderd, gelijkstaande met £ 542,210,301, in Nederlandsche munt ruim *zevendehalf duizend millioen gulden.* En evenwel is Engeland nog niet te grond gegaan, en het ontbreekt er zeker niet aan *den aanleg van straatwegen, kanalen en andere middelen van communicatie*; en het is nog met dat alles bij magte geweest, om zijne 4 per cents in te trekken, of tegen 3 per cents te converteren! Trouwens de aanleg van die straatwegen, kanalen en andere middelen van communicatie, en de schier ongeloofelijke aanleg van *gebouwen*, in de jongste vijf en twintig jaren, is er niet geschied *in weêrwil* van de vermeerdering der Schuld, maar juist *ten gevolge* van de *hoofdzakelijk daardoor* te weeg gebragte *vermeerdering van het Nationale Vermogen*, dat is van de gezamenlijke krachten van geld of geldswaarden, door den successieven aanwas der Staatsschuld allengs vermeerderd met een bedrag van (op den 5 Januarij 1832) ruim *zevendehalf duizend millioen gulden* alleen aan inlandsche Rijks-fondsen, (voor zoo veel de tijdelijke behoefte tot ondernemingen vereischt, door verkoop of beleening tot die ondernemingen bruikbaar te maken,) en eene geldskracht opleverende, *die zonder het bestaan der Staatsschuld* NIET AANWEZIG *zoude zijn.*

Heeft dan onze geachte bestrijder ons geschrift willen wederleggen, zonder het te lezen? Eene wederpartij, die de oogen gesloten houdt, zou men niet van de bestaanbaarheid der beweging overtuigen, al ginge men voor hem op neder wandelen. Maar wij willen zijn voorbeeld verbeteren. Daartoe behoeven wij het slechts op eenen minder vermogenden Staat toe te passen. Of wel, laat ons het *tien-* of *honderdvoudig* verdubbelen. Wat leert hij ons dan? Dat een hoen, wanneer men het al te lang mest, zijn vleesch verliest en uitteert? Dat men, om zich ergens heen te spoeden, wel zijne schreden versnellen mag, maar niet zóó hard moet loopen, dat men te halver wege niet meer zoo voort kunnen? Kortom, dat, zoo als wij zelve zeiden, *alle menschelijke zaken eene maat en perk hebben?* Maar was er dan eenige reden om te denken, dat wij dit niet wisten, of uit het oog verloren? Het zijn immers onze eigene woorden: «Kwame het er toe, dat de schatpligtige, om de lasten op te brengen, zijn eigendom zelf *moest* aanspreken, zoo hadde de Staat het *beschikbaar* gedeelte van de *inkomsten* der ingezetenen overschreden, en zulk een financie-stelsel zou alleen door volstrekten nood te billijken, en ten allen tijde te betreuren zijn.» (3)

Wij hebben er dus volkomen vrede meê, wanneer men uit onze zoo even aangehaalde woorden het besluit trekt, dat juist daarom «in elke welgeregelde staatshuishouding er voor gezorgd behoort te worden, dat de Schuld niet *zoodanig* eene noodiottige hoogte bereike.» Maar *wij betwisten*, dat de Schuld van den Staat ook dan, wanneer zij verre beneden dat peil is, *het edelste merg van het land* verslindt. (4)

Trouwens dit zeggen, en dergelijke meer, behoort tot die *flosculae orationis*, welke men elkander sedert vijftig jaren zonder nadenken napraat. Het doet minder ter zake, vermits, wanneer de noodzakelijkheid dit gebood, altijd geldleeningen hebben plaats gehad, en ook wel zullen plaats hebben, zonder dat de afgesleten bedreiging van een' gewissen ondergang, hetzij vóór of na, er eenigen hinder aan toebrenge.

Gevaarlijker ware, onzes inziens, eene andere meening van onze wederpartij, althans indien zij dáár ter plaatse ingang mogt vinden, waar over het daartoe betrekkelijk onderwerp te beschikken staat, (dat evenwel niet vermoedelijk is.) Wij hadden doen blijken, hoe in Engeland het Nationale Vermogen is toegenomen, van 1805 tot 1815, door de vermeerdering van het nominale bedrag der Staatsschuld, en sedert 1815 *door de vermeerdering van de* COURANTE GELDSWAARDE *van het nominale bedrag*, en daaruit de opmerking afgeleid, dat alzoo het in stand houden en stijven der beursprijzen wel de zorg der regeringen waardig is. Onze geachte tegenspreker schijnt te meenen, dat voornamelijk slechts de speculanten op rijzing en daling, («wier spel van 's Rijks wege weinig in aanmerking behoeft genomen te worden,») belang hebben bij den beursprijs, en dat deze *alleen dan van waarde is*, *wanneer iemand tot verkoop van zijne inschrijving overgaat.* Naar ons inzigt, is het juist de vatbaarheid voor verkoop *of beleening*, die, behoudens de bestendigheid der zich naar de beursprijzen regelende waarde, de publieke effecten tot eene voor den handel nuttige *geldskracht* maakt; meer dienstig tot belegging van tijdelijk renteloze kapitalen, dan, bij voorbeeld, granen of koffij, waarvan men de eerste moet laten verschieten, en voor de laatste toch ten minste een pakhuis behoeft.

Meer bevreemdend dan de tegenspraak zelve, blijft ons nogtans de door onzen bestrijder opgegeven beweegreden voor de daarmede gemaakte *haast*, die zelfs slechts, zoo als erkend wordt, eene *vlugtige* en *oppervlakkige* beschouwing toeliet, enkel om niet te spade te komen met de «verdediging en instandhouding» van zijne denkbeelden, nog te ontwikkelen in eene andere beschouwing, die eerst *later* in een ander dagblad stond opgenomen te worden; eene beschouwing, met welke wij, over het geheel, zoo zeer instemmen, dat het ons maar volstrekt niet begrijpelijk wil worden, *waarom* daartoe eene bestrijding van ons inzigt zoo zeer noodig geacht is. Heeft men ons dan eene zoo dwaze *liefhebberij* voor geldleeningen toegeschreven, dat wij, alleen om die te zien vermenigvuldigen, zouden verlangen, dat, bijv., de ééne provincie de schuld van de andere overname, of, omdat *ettelijke* provinciën zich afgescheurd en aan hunne verpligtingen onttrokken hebben, de dien ten gevolge door deze reeds tot een bedrag van verscheidene millioenen verschuldigde achterstallen *op den duur* moesten *oningevorderd* blijven, en al meer en meer oploopen, om in het eind te eenemaal onbetaalbaar te worden? Waarom zou de noodwendigheid van de meest krachtige middelen tot zulk eene invordering niet *even goed* naar *ons* inzigt te betoogen geweest zijn? en *beter*, zouden wij meenen; althans dan ware geene aanleiding gegeven om er de kreet van «*Bankeroet* of Oorlog» over aan te heffen.

Dit is een gevolg geweest van dat gedurige heenwijzen op eene *failliet-verklaring* van den Staat, alsof men van een' koopman sprake, die op het punt stond van zijne betalingen te schorsen. Waarom hoort men toch in Engeland, bij eene schuld van *negenduizend millioen* in Nederlandsche munt, niet van een te duchten *staatsbankroet* gewagen?

Allerverkeerdelijkst heeft men almede die staatsschuld in het spel willen brengen, opzigtelijk hetgeen wij nopens het tegenwoordig verval der Britsche marine hadden aangewezen. (5) Onze verklaring, dat de oorzaak daarvan eeniglijk ligt in den *bezuinigings-wedstrijd* der achtervolgende ministeriën in de jongste vijftien of twintig jaren, rust op vollediger kennis dan men door enkele dagbladenberigten kan verkrijgen. Wat ondertusschen een Londensch nieuwspapier er nog dezer dagen van zeide, moge bij den lezer tot bevestiging verstrekken van ons gevoelen, zoo omtrent het verval zelf, als met betrekking tot de oorzaak daarvan: «Met onze *zeemagt* moeten wij Rusland betoomen,» (zoo liet zich de *Morning-Post* verluiden.) «En te dien opzigte is het, dat de Britten de meeste reden hebben, om over het tegenwoordig bewind verontwaardigd te zijn. — *Wij gelooven, dat wij ons op het oogenblik in geenen deele in staat bevinden, om eenen geduchten zee-oorlog te voeren. — Onze zeemagt is schandelijk veronachtzaamd.*» En waaraan wijt men dat? Aan het hooge cijfer der staatsschuld? Geenszins. «*Verkeerde, overdreven, botte, hart- en geestelooze bezuiniging* heeft de plaats van het gezond verstand der natie ingenomen, en *wij hebben de magt*, die wij moesten uitbreiden, *besnoeid.*» Dit nu te verbeteren, zal gewis groote uitgaven vorderen. Wat zegt de *Britsche* schrijver daarvan? «Laat aan dat armhartig stelsel een einde komen. Niets overdrevens, *maar ook niets flaauws, bekrompens.* Laat hetgeen gedaan moet worden, zoo goedkoop gedaan worden, als slechts *daarmede bestaanbaar is, dat het* WEL *gedaan worde.*»

Ook voor Nederland kunnen zich omstandigheden opdoen, waarin het in die laatste woorden uitgedrukte denkbeeld zou kunnen te behartigen zijn. Met die aan te halen hebben wij ons wel eenigzins van de eigenlijk tot staving van onze stelling ontwikkelde grondbegrippen verwijderd, doch meenen het onderwerp niet te zijn te buiten gegaan. Wie het voorgedragene, niet eener «vlugtige» en «slechts oppervlakkige» beschouwing en beoordeeling, zoodanig als ons tot dus verre is te beurt gevallen, maar zijner *overweging* waardig acht, gelieve inzonderheid het slot van het *tweede* gedeelte dezer proeve te herlezen. Het *contrast* van Engelands vermogen, gepaard met den «ontzettenden aanwas» van zijne staatsschuld, hebben nog kort geleden gebeurtenissen (schorsing van betalingen, zelfs aan de lands-kantoren) in Noord-Amerika opgeleverd, — het zoo gezegd gelukkige land, dat zijne gansche staatsschuld heeft *afgelost.* — Tantum.

JANUS.

(1) *Engeland's Geldleeningen II.* Zie *Avondbode* van 9 October.
(2) *Weder-Antwoord.* Zie *Avondbode* van 22 October, 2e Editie.
(3) *Engeland's Geldleeningen II.* Zie *Avondbode* van 9 October.
(4) *Weder-Antwoord.* Zie *Avondbode* van 22 October, 2e Editie.
(5) *De tegenwoordige Britsche Zeemagt.* Zie *Avondbode* van 16 Oct.

NEDERLAND.

AMSTERDAM 12 Nov. Naar men verneemt, is door Z. M. benoemd tot adjunct houtvester in het 3de jagtdistrict van Zuid-Holland M. Bisdom, burgemeester der gemeente van Haastrecht; in het tweede jagtdistrict van Overijssel J. T. Boessingh, burgemeester van Denenkamp; in het jagtdistrict van Drenthe, Mr. van der Wijck, raadsheer in het provinciaal geregtshof van Drenthe.

— Wij vestigen de aandacht onzer lezers op het Bijvoegsel van ons blad van heden, waarin, onder anderen, voorkomt eene regtzaak, betreffende *de verantwoordelijkheid van den conducteur eener diligence*, welke den 8 dezer voor de arrondissements-regtbank alhier is behandeld.

— Naar men verneemt, heeft het aan Z. K. H. den Prins van Oranje, behaagd in te schrijven op een te Leeuwarden uit te geven werk, getiteld: *Militaire welsprekendheid, of de kunst om op den soldaat te werken.*

— Dezer dagen heeft zich de Prins Dolgorouki, tot dusverre eerste secretaris van legatie aan het Russische gezantschap bij het Nederlandsche Hof, naar Parijs begeven.

— Ter aanvulling van de medegedeelde bijzonderheden wegens de expeditie naar de kust van Guinea, kan nog worden gemeld:

Dat bij de komst der expeditie ter kuste, aldaar reeds sedert eenen tamelijken tijd bekend was gemaakt, door middel van de te dier plaatse gelezen wordende Engelsche dagbladen, dat de hooge regering van Nederland

MENGELWERK.

JAN VAN ARCKEL XI.

Het was in het begin van Sprokkelmaand des jaars 1300, dat een kruisvaarder, vergezeld door een talrijk gevolg, de schoone stad *Genua* binnentrad. Het was een heerlijke avondstond; de maan verlichtte de besneeuwde boomen en daken en wierp haar schijnsel op de ijskegels, welke aan dezelve hingen. Het firmament glinsterde van ontelbare starren. JAN VAN ARCKEL XI, want wij willen den kruisvaarder bij zijnen naam noemen, had, benevens zijne bende, grootelijks behoefte aan levensmiddelen. Hij was, van alles rijkelijk voorzien zijnde, uit eenen kruistogt weder gekeerd en verlangde naar zijn vaderlijk erfgoed, het schoone *Arckel*, in het graafschap *Teisterband*, tusschen de rivieren de *Lek* en de *Merwe* gelegen, weder te keeren. In de nabijheid van *Genua* werd hij door roovers overvallen, welke hem en zijn gevolg, hoewel zij zich kloekmoedig verdedigden, van alles beroofden. Hij konde derhalve niet verder trekken, dewijl hem de middelen, om den togt voort te zetten, ontbraken. Hier over diep bedroefd zijnde, doorkruiste hij de straten van *Genua*, om hier of daar bijstand te vinden, toen hij, voor het huis van eenen koopman, het wapenschild van *Arckel* ontdekte. Begeerig om te weten, wat dit beduidde, trad hij het huis binnen, en vroeg den koopman, welke een grijsaard was, waarom hij het wapenschild van *Arckel* voor zijne deur geplaatst had. De koopman verzocht VAN ARCKEL en zijn gevolg binnen te treden, waarop hij hun het volgende verhaalde. «Gij behoort te weten, mijnheer! dat ik weleer een arme marskramer was,» zoo begon de grijsaard zijn verhaal, «en dat ik, toen ik het land van *Arckel* rondreisde, door graaf JAN VAN ARCKEL X met eene aanzienlijke som gelds werd voortgeholpen. Na dat ik mijnen weldoener bedankt had, vertrok ik naar *Genua*, mijne geboortestad, en zette mij daar neder. Ik begon mijnen handel een weinig uit te breiden, en het geluk begunstigde mij zoo zeer, dat ik tegenwoordig een der welgezetenste kooplieden in *Genua* ben. Om steeds aan VAN ARCKEL's weldaad gedachtig te zijn, plaatste ik zijn wapenschild boven de deur mijner woning. Ik hoop den zoon van mijnen weldoener binnen kort hier te zien, dewijl ik gehoord heb, dat hij, om CHRISTUS wille, en om eene gelofte te voldoen, de Saracenen is gaan bestrijden. Daar de meeste kruisvaarders hier door trekken, zoo is mijne hoop niet ongegrond.»

«Dat is zij ook niet,» sprak ARCKEL, «want gij ziet in mij zijnen zoon.» Verwonderd zag de grijsaard op en herkende langzamerhand de hem zoowel bekende trekken van JAN VAN ARCKEL X, welke ook in het gelaat van zijnen zoon te lezen waren. «Gij hier, graaf,» juichte de grijsaard, «dat ik uwe knieën omhelze; welk eene eer geschiedt mij, dat gij mijne woning betreedt.»

ARCKEL had moeite den grijsaard tegen te houden, die, door zijne vreugde, zijnen ouderdom scheen te vergeten. Toen zijne vreugde een weinig bedaard was, vroeg hij ARCKEL, waarin hij hem van dienst konde zijn. «Ik ben in de nabijheid dezer stad door roovers overvallen,» sprak ARCKEL, «welke mij alles hebben ontnomen, en ik zie geene kans om naar mijn kasteel weder te keeren; indien gij mij eene geringe som gelds wildet ter leen geven, dan zoude ik u zeer verpligt zijn.» «Mijn goed is het uwe,» hernam de grijsaard, «het doet mij genoegen, dat ik een gedeelte mijner schuld kan aflossen.»

Dadelijk haalde de grijsaard eenige zakken gouds te voorschijn, welke hij den graaf aanbood. ARCKEL nam slechts twee der kleinsten en liet de andere onaangeroerd liggen. «Maar, graaf! neem meer,» smeekte de grijsaard, «deze som is te gering, om naar *Arckel* weder te keeren.» «Ik heb reeds meer dan noodig is,» hernam ARCKEL, «en ik bedank u uit den grond mijns harten.» «Ik heb slechts een gering gedeelte mijner schuld afgelost,» zeide de grijsaard. «Zwijgen wij hiervan,» hernam ARCKEL, «en zoo gij wilt, trek dan morgen met mij mede; ik zal u in mijn kasteel eenige vertrekken geven, waar gij in vrede zult wonen, en waar ik dagelijks het genoegen zal hebben u te zien.»

«Hoe gaarne ik dit ook verlang,» sprak de grijsaard, «wordt ik echter door mijn' ouderdom teruggehouden; ik heb tevens besloten, om hier eenmaal naast de graven mijner vrouw en kinderen te rusten.» Hoezeer het reeds laat in den avond was, werd echter nog alles voor ARCKEL's vertrek, dat den volgenden morgen zoude plaats grijpen, gereed gemaakt; te vergeefs trachtte de grijsaard hem over te halen om nog eenige dagen te vertoeven. Na het avondmaal gebruikt te hebben, begaven zij zich ter ruste. Naauwelijks had nog de zon het oostelijk halfrond in goud gehuld, of allen waren reeds op het voorplein van het huis des koopmans vergaderd. Men schafte zich paarden aan, en na van den wakkeren koopman een hartelijk afscheid genomen te hebben, reed men met frisschen moed den door de vorst verstijfden weg op. Na eene voorspoedige reis, bereikte ARCKEL het voorouderlijk kasteel, hetwelk zijn stamvader HEYMAN VAN ARCKEL, welke, uit *Hongarijë* komende, den graaf van Holland, DIEDERIK II, groote diensten bewees, die hem daarvoor het land van *Arckel* en dat van *Leerdam* schonk, gesticht had. Naast hetzelve stond een tempel, thans der Heilige Maagd gewijd, schoon hij te voren aan HERCULES was geheiligd geweest. (1) De zoon van JAN VAN ARCKEL X en BERTHA, dochter des graven van STERKENBURG, trad zijn kasteel binnen en snelde dadelijk naar de vertrekken van zijne zuster GEERTRUIDA, welke over de terugkomst van haren broeder zeer verheugd was. Weinige dagen daarna werd het huwelijk van zijne zuster met GIJSBERT VAN CULENBURG voltrokken, en, gedurende den overigen tijd zijns levens, herinnerde ARCKEL zich steeds den grijzen koopman van *Genua*.

Rotterdam, Sept. 1837.

L. T.

PETER DE GROOTE EN DE SENATEUR DOLGORUKOW.

(*Uit de papieren van den Russischen Bergraad* VON REISTER.)

De Keizer van *Rusland*, PETER *de Groote*, had, bij het aanleggen van het Ladogasche kanaal, bevel gegeven, dat de bezitters der landgoederen in de gouvernementen van *Novogorod* en *Petersburg* hunne boeren dien arbeid zouden laten verrigten, en de daartoe noodige ukase in den besturenden Senaat eigenhandig onderteekend.

Vorst JACOB FEODOROWITH DOLGORUKOW, een der voornaamste senateurs, in wiens doorzigt en ervaring de Keizer het grootste vertrouwen stelde, was, uit hoofde van andere bezigheden, dien dag niet in de vergadering van den Senaat tegenwoordig, en wist dus niet, wat aldaar was voorgevallen.

Des anderendaags, toen de gezegde ukase zou worden uitgevaardigd, bevond hij zich als naar gewoonte, in de vergadering, en vraagde, eer de zitting

(1) Men leidt den naam van ARCKEL of van den tempel aan HERCULES geheiligd: *Arx Herculis.*

besloten had, om de oproerlingen in Hanta voor hunnen euvelmoed te straffen.

Ter zake van het opgegeven getal overledenen in zulk eenen korten tijd, dient in het oog te worden gehouden, dat de maanden Julij en Augustus de ongezondste zijn, welke men ter kuste in het jaar heeft; — de negers zelven blijven alsdan niet geheel vrij van ziekten.

Onder de door de onzen verbrande en vernielde plaatsen in Hanta, behoort in de eerste plaats Bossua, de hoofd- en woonplaats van Bonsoe.

Gedurende de afwezigheid der expeditie, waren de achter gebleven vrouwen dagelijks bezig, om, zoo als men het daar noemt, *fétiche* te maken, op hare manier sierlijk uitgedoscht, ter voorkoming, naar hun begrip, dat hunne mannen zouden worden gedood.

Hier volgt ten slotte eene opgave van de forten der Nederlanders op de Goudkust, en der plaatsen, aan dezelve behoord hebbende, als: St. Anthonie, te Axim, in 1642 den Portugezen afgenomen; Eliza, te Pocceshoe, in de lucht gesprongen; Hollandia, ruïne; Dorothea, te Ackoba; Batenstein, te Boutry; Witzen, te Taccorarij; Oranje, te Saccondé; St. Sebastiaan, te Chama; Vredenburg, te Commanie, ruïne; Mouré, nabij Elmina; te Akon is nog eene ruïne van een fort te zien; Nassau, te Mouré; Amsterdam, te Cormantijn; de Lijdzaamheid, te Apam; Crevecoeur, te Acra; drie forten, liggende te Tessie, te Temma en te Ponnie, ons in vorige dagen door de Deenen afgenomen; St. George d' Elmina, hoofd-kasteel; Koenraadsburg, te Elmina, op den berg St. Jago, dienende ook voor gevangenis. — Bekenstein, te Elmina, is geen eigenlijk fort meer.

— Dikwijls gebeurt het, dat de visschers en loodsen van Texel bij stil weder zich bezig houden, om, in het gat van Texel en Marsdiep, ankers, die gekapt en gezonken zijn, door zoogenaamde dreggen op te halen, maar, in plaats van ankers, boomen aan de dreggen krijgen, die hier in groote menigte gevonden worden, en ons aan groote verwoestingen doen denken, die in zeer vroege tijden op onze kusten door overstroomingen veroorzaakt zijn. Daar de visschers nu in deze boomen geene waarde stellen, laten zij ze wederom zinken. Onlangs echter werd aldaar een lange en dikke boom opgehaald, denkelijk, naar het stuk, dat de berigtgever bezit, een denneboom, wiens stam, nadat de wortel was afgezaagd, 30 voeten lengte had, en wiens dikte niet kon omvademd worden; deze is met zeer veel moeite op den wal gesleept, en is nog op het Oude Schild als eene bijzonderheid te zien.

— In de *Utrechtsche Courant* leest men het volgende:

« Naar men uit eene welonderrigte bron verneemt, is er door eene daartoe van 's Konings wege benoemd geweest zijnde speciale commissie, aan Z. M. een plan aangegeven tot opbouw van een groot Handels-Entrepôt en Dok, vooral ter dienste der rijnvaart, te Rotterdam. Men wil, dat hiertoe het grondgebied der gemeente Kralingen, onmiddellijk aan de Oostzijde der genoemde stad grenzende, en alzoo als eene voorstad derzelve zijnde aan te merken, zou zijn aangewezen, en wel de landen binnendijks, omtrent 's Rijks lijnbaan, gelegen. Dit belangrijk plan zou in verband staan met het aanleggen van een embranchement van den ijzeren spoorweg naar Arnhem, welke dan van dat Entrepôt af zou beginnen, Kralingen, Nieuwerkerk en den weldra droogen Zuidplas doorloopen, en zich te Utrecht met den Amsterdamschen spoorweg zou vereenigen. Wanneer al, door de verwezenlijking van dit belangrijk plan, eenige eigenaren van zolders en pakhuizen te Rotterdam al eenige vermindering in de woekerhooge huurprijzen te wachten zouden hebben, zoo verheugt zich daarentegen niet alleen de talrijke tweede hand, de commissie-handel, en vooral de rijn-handel, maar ook de uit een onbekrompen en onbaatzuchtig oog ziende eerste handelstand, in het vooruitzigt van dien maatregel te zien tot stand komen. Ook voor den bloei der gemeente Kralingen belooft deze zaak alles goeds; immers, behalve de voordeelen, aan den opbouw van vele tonnen gouds bedragende pakhuizen en werken verbonden, moet er noodzakelijk aan dien kant eene geheele nieuwe reeks van gebouwen ontstaan, zoo ter bewoning van de talrijke geëmploijeerden, aan zulk eene inrigting verbonden, als van tallooze burgers, wier neeringen en bedrijven zich aan dien kant zullen uitbreiden en vestigen, en hetwelk bij den klimmenden bloeistaat van Rotterdams zeevaart en koophandel, van het hoogste belang zou zijn. Hartelijk wenscht men, dat Z. M., van een verheven standpunt deze zaak (te lang vertraagd) eindelijk beslissende, de noodige fondsen door de vaderlandsliefde der belanghebbende partijen zal zien aangewezen, en in ieder geval, dat een afdoende financiële maatregel, bij iedere outstentenis, den gordiaanschen knoop moge doorhakken! »

'S GRAVENHAGE 11 Nov. H. K. H. prinses Sophia, dochter van HH. KK. HH. den Prins en Prinses van Oranje, heeft heden morgen, voor het eerst na hare ziekte, de godsdienstoefening bijgewoond in de Kloosterkerk, onder het gehoor van Ds. Timmers Verhoeven, die de Voorzienigheid voor haar herstel gedankt heeft.

— Sedert ll. Maandag is de van wege het stedelijk bestuur alhier opgerigte bewaarschool geopend, bij voorraad, in het gasthuis voor aanstekende ziekten.

— Gisteren voormiddag is een steiger voor eenige nieuwe huisjes, welke gebouwd worden achter het Slop van Drie Boeren, op het onverwachts gebroken, waardoor twee metselaars zijn nedergestort, van welke de een zijn been heeft gebroken, en de andere in eene moddersloot gevallen is, waarin hij, door de verwarring, niet tijdig genoeg ontdekt zijnde, gestikt en, waaruit hij, toen het reeds te laat was, levenloos opgehaald is.

— Aanstaanden donderdag zal in den Koninklijken Franschen schouwburg alhier, de eerste voorstelling plaats hebben van mad. Albert, eerste actrice van den schouwburg der vaudevilles, en van den heer Albert, van de Fransche comedie te Parijs. Het publiek belooft zich genoegelijke avonden van de tegenwoordigheid dezer beide talentvolle tooneelspelers, die te regt in Amsterdam zoo grooten bijval hebben verworven.

HARDERWIJK 8 Nov. Gisteren is van hier te water naar Hellevoetsluis vertrokken, een detachement, sterk 20 onder-officieren en manschappen, onder bevel van den 2den luitenant van Westreenen, om van daar met het schip de Prinses Marianne, na de kust van Guinea te hebben aangedaan, naar Java te worden overgevoerd.

BRUSSEL 11 Nov. De Brusselsche dagbladen deelen het programma van de opening der Belgische kamers mede, waaruit blijkt, dat vorst Leopold in persoon deze plegtigheid zal bijwonen.

— Dezer dagen is een tractaat van handel en scheepvaart gesloten, tusschen Sardinië en België.

ANTWERPEN 11 Nov. De baron Hurel, divisie-generaal en chef van den staf des legers, is gisteren in deze stad aangekomen, om op de Esplanade revue te houden over het bataljon der Schelde en de 8ste batterij ligte rijdende artillerie. Men verzekert, dat het hoofdkwartier van eene der divisiën van het Belgische leger naar Antwerpen zal worden verlegd, hetgeen natuurlijkerwijze het getal der garnizoenstroepen aanmerkelijk moet vermeerderen.

ENGELAND.

LONDEN 10 Nov. De heer Dedel, gezant van Z. M. den Koning der Nederlanden bij ons Hof, heeft gisteren, op het bureau van buitenlandsche zaken, een langdurig onderhoud met lord Palmerston gehad. Gisteren avond zijn van hetzelfde departement dépêches afgezonden aan onzen gevolmagtigden minister te 's Gravenhage, sir E. C. Disbrowe.

— De ministers van Oostenrijk, Frankrijk en Pruissen hebben eergisteren morgen, op het Ministerie van buitenlandsche zaken, eene conferencie gehouden.

— Gisteren was het de dag, waarop de heer Samuel Wilson zijne betrekking van lord Mayor aanvaardde. In statie werd hij door de voornaamste straten der wijk van Castle Baynard, van welke hij Alderman is, geleid. Aan Blackfriars-bridge ging de nieuw benoemde lord Mayor, vergezeld van verschillende Aldermen, sheriffs en aanzienlijke beambten, scheep, om de lords van den exchequer een bezoek te geven. De optogt, welke bij deze gelegenheid plaats had, was zoo prachtig als men in jaren heeft bijgewoond; geene enkele huurkoets of slecht rijtuig werd in den trein opgemerkt. De volgorde was deze:

Het gild der goudsmeden, met al de tot hetzelve behoorende personen, en verschillende vaandels, vlaggen en insigniën, benevens het naamcijfer van H. M., voorafgegaan door eenige policiebeambten, de jongens der Koninklijke maatschappij van marine, vlaggen dragende, dienaren van de City, Marshal en zes policie-beambten. Op dat gild volgde, mede met vlaggen en insigniën, het gild der waskaarsenmakers; daarop desgelijks dat der wevers, allen vergezeld van militaire muzijkcorpsen in groot uniform, en het eerste gild mede van deszelfs sloeproeijers; de trein van het gild der wevers werd door den ouden wapenhérant van Engeland gesloten, in zijne met de wapens van Engeland versierden tabbaard gekleed en hoed met vederen.

Op hem volgden eene menigte corpsen paardenvolk met hunne trompetters en panken, afgewisseld door personen, als ridders uit den ouden tijd, van hoofd tot voeten gewapend, in wapenrustingen van gepolijst staal, van hunne half geharnaste schildknapen of door wapendragers vergezeld; eindelijk volgde de aftredende Lord-Mayor. Twee dienaren van den City-Marshal. De gemalin van den Lord-Mayor, in hare staatsiekoets, met zes paarden bespannen; deze voegde zich bij den trein, toen dezelve van Westminster terugkeerde; de dienaren van den Lord-Mayor in groot livrei, het corps muzijk van de lijfgarde te paard. De Opper-City Marshal te paard. Beambten van het huis van den Lord-Mayor. De tegenwoordige Lord-Mayor, in zijne koets, met zes paarden bespannen, vergezeld van den kapellaan, den zwaarddrager, den common-crier en den waterschout, terwijl eene eeregarde den geheelen optogt besloot.

Des avonds werd de inwijding van den lord Mayor met een groot gastmaal gevierd, aan hetwelk, behalve het gewone getal leden, dat daarbij tegenwoordig is, tusschen de 2 en 300 personen hebben deelgenomen.

Om eenig denkbeeld te geven van de pracht van zulk eenen maaltijd, zullen wij slechts mededeelen, wat bij de eerste reize, dat er werd aangeregt, op de tafels aanwezig was. 250 terines echte schildpad soep, elk houdende vijf pinten, 200 fless. sherbet, 6 schotels met visch, 4 gekookte kalkoenen, 60 gebraden hoentjes, 60 schotels met gevogelte, 46 dito met kapoenen, 50 Fransche pastijen, 60 duiven-pastijen, 53 opgemaakte hammen, 43 ossentongen, 2 dubbelde lendenstukken (barons) ossenvleesch, 2 vierde gedeelten van een zuiglam, 3 buitengewoon groote schijven ossenvleesch 2 gestoofde ossenbillen, 13 lenden bilstukken en ossenribben, 60 schotels aardappelen, op verschillende wijze toebereid, 48 dito met oesters en kleinen zeevisch, 140 geleiën, 50 blancmangés, 40 schotels met roomtaartjes, 30 dito met oranje, en andere taarten, 40 dito met amandel-taarten, 60 schotels klein gevogelte en 56 dito met salade.

De toast, door den heer lord Mayor aan de ministers van H. M. gebragt, is door lord Melbourne beantwoord; voor dien aan de buitenlandsche gezanten, heeft de Turksche gezant de corporatie van Londen bedankt. Ook de prins en prinses van Capua waren bij dat feest tegenwoordig.

— Volgens onderscheidene berigten uit Canton, is het verschil tusschen de Engelsche kooplieden en de Hongs nog niet ten einde gebragt. De laatstgenoemde hadden, met het gouvernement, voorgeslagen eene nieuwe en buitengewone belasting op den handel te leggen, om daaruit de schuld der gefailleerde Hongs in acht jaren te voldoen; hiertegen echter waren al de kooplieden gezamenlijk opgekomen. In de maand Julij l.l. was er een andere Hong bankbreukig geworden. Het een en ander, zeide men, was van zulk eenen nadeeligen invloed op den handel, dat reeds twee huizen opgebroken hadden, en op het punt waren het land te verlaten; men denkt echter, dat de bedoelde huizen diegene zijn, welke door het Chinesche gouvernement gelast zijn te sluiten, ten gevolge van hunnen voortdurenden ongeoorloofden handel in opium. De maatregelen tegen dezen handel worden door de ambtenaren van het gouvernement tegenwoordig met zoo veel gestrengheid ten uitvoer gebragt, dat verscheidene Chinesche kooplieden en makelaars genoodzaakt zijn geworden de vlugt te nemen, tot groot verlies voor de Europeanen, aan welke zij groote sommen schuldig waren. De handel met Japan, schrijft men, werd dagelijks meer uitgebreid, en het scheen, dat het monopolie der Hollanders aldaar niet meer in acht genomen werd, naardien kortelings een Amerikaansch en een Portugeesch schip, beide met rijke ladingen, van daar teruggekeerd waren.

— Zoo groot is de ijver voor emancipatie in Engeland, dat er deze week een stukje in het licht verschenen is, en gratis uitgegeven wordt, strekkende tot aanbeveling van de emancipatie der paarden; hetzelve is opgedragen aan de hier bestaande maatschappij, tot voorkoming van wreedheden aan dieren te plegen. Daar het ons echter nog niet ter hand gekomen is, kunnen wij niet zeggen, in hoever de schrijver de paarden wil eman[...]

— Volgens te Malta ontvangen berigten uit Smirna, dd. 30 Se[...] hadden zich in die stad, op den 17 dier maand, twee gevallen v[...] vertoond. De ziekte heerschte nog in den omtrek, welks gemeensch[...] Smirna vrij is.

DUITSCHLAND.

HANOVER 31 Oct. Men verzekert, dat er te Berlijn eene onderhan[...] plaats heeft, tot het sluiten van een handelsverdrag tusschen Hanover [...] Vereenigde Staten van Noord-Amerika; doch zou de uitslag nog [...] onzeker zijn, omdat de eisch van Hanover, met betrekking tot de in[...] vaart op Amerika, grooten tegenstand ontmoet. De onderhandelingen in het jaar 1835 door Hanover met Frankrijk, en later met Denemarken hetzelfde einde zijn aangeknoopt geworden, schijnen zonder gevolg ge[...] te zijn, daar men hieromtrent niets naders verneemt.

Een ijzeren spoorweg langs den linker-oever van de Elbe, zal waar[...] lijk niet tot stand komen, en is alles, wat de dagbladen daarvan g[...] hebben, zonder grond; daarentegen wordt er veel gewerkt aan een' spoo[...] van de stad Brunswijk naar het Hartzgebergte, en zal deze weldra tot W[...] fenbuttel voltooid zijn; maar het snellere en grootere vervoer van de [...] brengst der mijnen naar Brunswijk, zal in die stad des te meer de be[...] van meer débouché doen gevoelen, waardoor dan ook velen tegen di[...] derneming ingenomen zijn.

Part. Corresp. FRANKFORT 9 Nov. De troonrede, die bij de op[...] van den landdag in Darmstadt is uitgesproken, is gunstig; inderdaad hee[...] in het groot-hertogdom Hessen veel vertier; ook de landbouw maakt [...] vorderingen; alleen de zware belastingen hebben sommige landlieden [...] noodzaakt, uit Hessen-Darmstadt naar Noord-Amerika te vertrekken.

Men schrijft uit Berlijn, dat in Posen wederom onlusten zijn uitgeb[...] die door de militaire magt moesten beteugeld worden; nadere be[...] heeft men nog niet ontvangen. Men is nieuwsgierig, welke maatregel[...] Pruissische Regering nemen zal, om de rust aan den Rijn en in Posen [...] herstellen; eensdeels zal de Regering met zachtheid handelen; doch [...] krachtdadige middelen in het werk stellen tegen de onruststokers.

Men gelooft, dat de *Pruissische Staats-Zeitung* nu ook de [...] Pausselijke allocutie zal beantwoorden. Intusschen verwacht men g[...] berigten uit Rome.

De Turksche minister van buitenlandsche zaken Rechid Pacha s[...] Berlijn zijn verblijf bekort hebben, doordien hij ondervonden heeft, [...] Pruissen, betrekkelijk de Oostersche aangelegenheden, Rusland onder[...] nen zal; de Turksche minister is echter meer voor Engeland gezind, [...] zal aldaar ook, naar men zegt, luisterrijk worden ontvangen. De bero[...] professor Schönlein is gisteren uit Zurich alhier aangekomen; ook de Koni[...] lijke Nederlandsche gezantschaps-attaché, de heer Mazel, is alhier geami[...]

Volgens tijdingen uit Keulen dd. 6 Nov., zou het gemeen des a[...] een' soldaat, die alleen op zijn' post stond, hebben overvallen, en op [...] schandelijke wijze vermoord, ten gevolge waarvan er tusschen de wacht [...] het volk een bloedig gevecht heeft plaats gehad.

FRANKRIJK.

PARIJS 10 Nov. Een der dagbladen meldt, dat in deze hoofdstad he[...] gerucht zich heeft verspreid, dat de Koning van Griekenland, op Hoogstde[...] zelfs reis door de provinciën van zijn rijk, door eene bende zoude opgelig[...] zijn. Dit gerucht schijnt echter van alle waarschijnlijkheid ontbloot, en wordt, onder anderen, door de gewone *Parijsche Correspondentie* stellig weder[...] sproken.

— De geneesheer Bulard, die zich door zijne studiën, betreffende de [...] pest, eenen grooten naam verworven, en in den loop van zijne geneeskun[...] dige loopbaan niet minder dan 30,000 pestgevallen behandeld heeft, schijnt zich, eenigen tijd geleden, tot HH. MM. den Keizer van Rusland en den Koning van Pruissen gewend te hebben, ten einde door hunne hooge tus[...] schenkomst, de bijeenroeping van een, uit geneesheeren en staatsmannen zamengesteld congres te verkrijgen, waarvan het doel zoude zijn om de meest geschikte maatregelen te beramen, tegen de verspreiding van alle besmettelijke ziekten in het algemeen en van de pest in het bijzonder. Thans deelt het *Journal des Débats* eenen brief uit Berlijn mede, waarin gezegd wordt, dat de Keizer van Rusland zich bereid heeft verklaard, tot dit weldadige oogmerk mede te werken, terwijl de Koning van Pruissen reeds eene commissie benoemd heeft, die belast is met het voorgestelde plan van den heer Bulard te onderzoeken.

— Volgens eene naauwkeurige opgave, wordt de Middellandsche Ze[...] thans regelmatig door 70 stoombooten bevaren, waarvan 39 onder Fra[...] sche vlag.

— Volgens een télégraphisch berigt uit Toulon, heeft de maarschalk Valée tot kalifa van de Mejana benoemd Sidi-Ahmet-Ben-Mohamed-Ben-El-Hadji-Bouzio-El-Mograni, eenen kleinzoon van den Sultan Boasis, die zich, eene eeuw geleden, in Afrika eenen grooten naam heeft verworven. Ten gevolge van deze gebeurtenis, wordt alsnu het gezag der Fransche regering overal in de provincie Constantine erkend, van de Tunische grenzen tot aan de zoogenaamde ijzeren poorten.

— Latere berigten uit Algiers wederspreken dat van den dood van Abd-El-Kader. Dit Arabisch opperhoofd schijnt slechts krijgsgevangen gemaakt te zijn.

— Berigten uit Haïti melden, dat eene som van 3 millioen francs, tot gedeeltelijke afdoening der schuld van genoemde republiek aan Frankrijk, den 15 September jl. te Port-au-Prince gereed lag, welke bij de eerste gelegenheid naar Europa zullen overgemaakt worden.

BAYONNE 5 Oct. De tijdingen uit het hoofdkwartier van Azcoitia bevatten, dat de generaal Marotto tegen Villanueva de Mena nog geene onderneming heeft gewaagd; het schijnt, dat de hevige stormen, welke sedert eenige dagen woeden, hem daarvan hebben teruggehouden.

SPANJE.

MADRID 3 Nov. Onze *Madridsche Corresp.* bevat het volgende:

« Sedert gisteren avond alhier terug gekeerd, vind ik de gemoederen [...]

---

begon, wat er daags te voren in den Senaat was voorgevallen. Toen men hem nu het door alle senateurs geteekende protocol voorlag, in hetwelk het gezegde besluit van den Czar was vervat, voer hij terstond daartegen uit, beweerde, dat zulk een besluit geheel verkeerd was, en men den Czar daarvan bij monde moest trachten terug te brengen, daar een zoodanig bevel den geheelen ondergang dezer reeds zoo zeer uitgeputte gewesten zou na zich slepen.

Daar hij niet ophield, met tegen dezen, naar zijn inzien, niet genoegzaam overlegden maatregel, uit te varen, legde men hem het door den keizer zelven onderteekende Opredelenie (besluit) voor; ten einde hem te overtuigen, dat zijn ijver te laat was, en er geene mogelijkheid bestond, om het besluit te veranderen. DOLGORUKOW liet zich echter geheel door zijne geestdrift wegslepen, en verscheurde, tot verbazing van den Senaat, het door den Czar onderteekende stuk. Al de Senatoren vraagden hem verschrikt, of hij wel wist, wat hij gedaan had, en hoe duur hem dit vergrijp zou kunnen komen? « Ja, » antwoordde hij, « ik weet zeer goed, wat ik gedaan heb, en zal het voor God, den keizer en het geheele rijk verantwoorden. »

Te midden dezer opschudding kwam PETER *de Groote* in de vergadering, en, verwonderd over de onrust der Senatoren, vraagde de keizer naar de oorzaak van dezelve. Bevreesd en sidderende legde de procureur-generaal Z. M. het door DOLGORUKOW verscheurde besluit voor. PETER *de Groote*, in den beginne over deze vermetelheid verstoord, sprak vorst DOLGORUKOW in hevige bewoordingen aan, en vraagde dien Senateur, wat hem tot zulk eene ongehoorde misdaad tegen de waardigheid des keizers had kunnen vervoeren. « Niets dan mijn ijver voor uwe eer en het geluk uwer onderdanen, » antwoordde DOLGORUKOW. « Houdt het mij ten goede, PETER ALEXIEWITSCH, » dus vervolgde hij, « dat ik van u verwacht, dat gij niet, gelijk KAREL XII, uw eigen land wilt overweldigen. Gij hebt dit besluit met overhaasting genomen, en niet bedacht, in welken toestand de beide gouvernementen, die tot heden, meer dan al de overige provinciën, door den tegenwoordigen oorlog, hebben geleden, zich bevinden: hoe vele menschen in dezelve stierven, en hoe ontvolkt zij thans zijn. Wat belet u om tot het graven van het voor *Petersburg* noodzakelijk kanaal, uit andere meer bevolkte provinciën een gering getal bewoners te nemen, voor welke zulks gewis minder hard zal zijn, dan uw besluit voor de inwoners der ongelukkige gouvernementen van *Novogorod* en *Petersburg*. Bovendien hebt gij Zweedsche krijgsgevangenen genoeg, waarom niet deze, in plaats van uwe eigen onderdanen, tot zulk eenen harden arbeid gebruikt. » Tamelijk gelaten hoorde de keizer deze voorstellen aan, keerde zich tot de Senateurs en zeide: « Laat de zaak voor als nog berusten; ik zal haar in nadere overweging nemen, en den Senaat mijn laatst besluit daaromtrent mede deelen. » Hierbij bleef het.

PETER *de Groote* vond echter, waarschijnlijk met overleg van zijnen vertrouwden DOLGORUKOW, tot het aanleggen van het Ladoga-kanaal een ander middel; weldra gaf hij bevel, dat eenige duizenden Zweedsche krijgsgevangenen daaraan zouden arbeiden.

DE POËZIJ OP DE HEBRIDEN.

De poëzij staat op de Schotsche eilanden nog steeds in hooge achting. Ten bewijze daarvan strekke de volgende gewoonte. Op Sylvester-avond is er groot gezelschap bij alle aanzienlijke grondbezitters. Eensklaps verschijnt alsdan een man, in eene koehuid gewikkeld; al de aanwezigen gaan op deze koe los, die zich intusschen met hoorns en pooten zoo dapper te weêr stelt, dat weldra de aanvallers naar buiten de vlugt nemen, waarop de overwinnende koe de deur sluit. Daar nu op Sylvester-avond de temperatuur op de Hebriden niet van de aangenaamste is, dringen allen weder met kracht op de deur aan, ten einde binnengelaten te worden. Nu begint de zegepraal der poëzij. De koe houdt de deur stevig gesloten, en verleent slechts ingang aan hem, die voor de vuist een of ander vers kan maken. Zij, die zich niet hebben voorbereid, of niet ex tempore eenige regels bijeen kunnen brengen, zijn onverbiddelijk buiten gesloten, en genoodzaakt den nacht onder den blooten hemel door te brengen, of huisvesting bij vrienden te zoeken, die dikwerf mijlen ver van daar wonen. De bewoners der Hebriden moeten echter wel allen met eenen poëtischen aanleg geboren zijn, daar er bijkans geen voorbeeld is, dat er een vóór de deur moest blijven.

HET LAGCHEN NAAR REGELEN.

Er wordt tegenwoordig te *Parijs* een zonderling proces gevoerd, tusschen de heeren CORMON en COURNOL, directeurs van den schouwburg *l'Ambigu-Comique*, en den heer MENNECIER, chef der claqueurs van die schouwburg. Die directeurs willen geene claqueurs meer gebruiken, maar zoeken naar lieden om te *lagchen* en te *weenen*. Dit denkbeeld dier heeren is niet kwaad, maar de eer der vinding van hetzelve behoort den heer SCRIBE; hij is het, die het eerst het lagchen, ten behoeve van den schouwburg van Madame uitvond. Elken morgen kwam het opperhoofd der lagchers bij den grooten man, die hem zijne theorie verklaarde.... Het lagchen moest, als ware het, gezongen worden; door middel der vijf klinkletters. Men moest in *A*, in *E*, in *I*, in *O* en *U* lagchen. Het lagchen in *A* was het veelbeteekenend lagchen, door eenen geestigen trek te weeg gebragt, ha! ha! ha! hoe mooi is dat! ha! ha! ha! hoe delicaat!

Het lagchen in *E* was het vrolijk lagchen: he! he! he! dat is aardig!

Het lagchen in *I* was het lagchen der verteedering: hi! hi! hi! wat is dat aandoenlijk:

Het lagchen in *O* was het lagchen der uitbundigste vreugde: ho! ho! ho! wat is dat vermakelijk!

Het lagchen in *U* was de grimlach: hu! hu! hu! dat is niet kwaad!

Ongelukkig waren de lagchers bij de eerste voorstelling uit den dreun geraakt; de vijf lachtoonen werden verward, en dit bragt den onaangenaamsten wanklank te weeg.

Later, toen de heer SCRIBE naar het lidmaatschap der Academie dong, gaf een zijner opposanten een verslag van dit door SCRIBE gevonden middel, en schreef den door hem verworven roem toe aan het gebruik maken van hetzelve; hetwelk ten gevolge had, dat hij openlijk uitgelagchen en de heer SCRIBE gekozen werd.

BLADVULLING.

Naar men verzekert, kreeg de beroemde GÖTHE voor zijnen *Herman en Dorothea*, een honorarium van 3000 Ds., welke de overleden boekhandelaar VIEWEG hem moest betalen, zonder vooraf het handschrift te mogen openen en den titel of den inhoud te zien.

gewonden. Men verzekert mij, dat de raad van ministers permanent vergaderd is, en dat dezelve tot de strengste maatregelen heeft besloten. Al de troepen zijn in hunne kazernen geconsigneerd; de geweren zijn geladen, en, behalve het garnizoen, schijnt het, dat alle corpsen, die zich in de omstreken van Madrid bevinden, het bevel hebben ontvangen, om dezen nacht de hoofdstad binnen te rukken, en wel langs verschillende wegen, ten einde de muitelingen onverwachts aan te vallen, indien zij, zoo als men gelooft, eene onderneming willen beproeven. Tegen 7 ure had ik groote moeite om naar de Puerta del Sol te komen, alwaar ik talrijke zamenscholingen ontmoette, die steeds door groepen, welke zich in de straten van Alcala San Geronimo bevonden, vermeerderd werden. Op den hoek van de straat Alcala, heb ik schieten gehoord, ten gevolge waarvan deze straat in een oogenblik ontruimd was. Met overhaaste schreden verwijderde ik mij, en heb later vernomen, dat eene compagnie der nationale garde de kreten; *Leve de Vrijheid, dood aan al de Ministers!* heeft doen hooren, en, dat er tusschen dezelve en de troepen der infanterie van linie, een gevecht heeft plaats gehad, nabij de Puerta del Sol.

Naar huis keerende ontmoette ik den kapitein-generaal Quiroga, door een sterk escorte van het regement van H. M. de Koningin vergezeld. Zoo op het oogenblik hoor ik alarm slaan, en ga zien, wat in de stad gebeurt. — Op de straten ontmoette ik weinig volk; alle winkels waren gesloten; de geheele stad had het somberst aanzien; in de straat van Alcala gekomen, noodzaakte mij een sterk detachement terug te keeren; al de daaraanbelendende straten zijn door eene sterke legermagt bezet; van verre hoorde men van tijd tot tijd geweerschoten.

Te huis komende vind ik ten mijnent den heer Valera, afgevaardigde van de Cortes; hij vreest voor het lot der heeren Isturitz en Martinez de la Rosa, die hij niet in hunne woningen heeft gevonden, en vermoedt, dat hij zelf even als zij, op de lijst der slagtoffers is opgeschreven. Het schijnt, dat de leiders van deze zamenscholingen niet alleen het ministerie, maar ook de Cortes willen omver werpen. De grootste onrust heerscht onder de bevolking, en de tijdingen uit de Provinciën zijn mede niet geruststellend. Dezelfde schandtooneelen als te Valencia, hebben ook te Murcia en Alicante plaats gehad; men heeft slechts meer formaliteiten bij het ter dood brengen der krijgsgevangenen in acht genomen. De kolonel Cordova en de generaals Oraa en Quiroga zijn bij den raad van ministers geroepen, en men hoopt dat deze de gemoederen eenigzins zullen kunnen tot bedaren brengen. Met den volgenden post deel ik u de voorvallen van heden nacht mede, die allezins met onrust worden te gemoet gezien.»

Andere Part. Corresp. MADRID 3 Nov. De gebeurtenissen van Valencia hebben den 28 en 29 Oct. te Alicante en te Murcia navolging gevonden. De milicie der beide steden heeft zich dadelijk onder de wapens gesteld; alle burgerlijke autoriteiten zijn vergaderd, en hebben, om grootere onheilen te voorkomen, tot het ter dood brengen van een aantal Carlistische krijgsgevangenen besloten. Ook Carthagena zou aan dergelijke, zoo niet nog bloediger jammertooneelen ter prooi zijn geweest, doch de regering had den maatregel genomen, om het grootste gedeelte der Carlistische krijgsgevangenen, hetwelk zich aldaar bevond, te doen inschepen.

— H. M. de Koningin heeft het reglement, betrekkelijk het oprigten en de administratie van eene spaarbank, goedgekeurd.

STADSNIEUWS.

Een manspersoon, wonende in de Wittenburgerstraat, heeft zich heden morgen, door middel van een koord, van het leven beroofd.

De onbekende persoon, welke Vrijdag avond l. l., in de Plantaadje, zich met eene pistool door het hoofd heeft geschoten, en naar het gasthuis is vervoerd geworden, zoude thans bekend zijn, en te huis behooren te Zaandam.

Wij vernemen dat de drie personen, welke alhier door het afgeven van gefingeerde brieven, koopmansgoederen hebben getracht magtig te worden, door de policie zijn gearresteerd geworden.

ONDERTROUWD. 8 Nov. C. H. B. Boot en W. Cramer.

GETROUWD. 9 Nov. F. Beudeker en A. C. Sogindehutte.

BEVALLEN. 10 Nov. E. H. F. Wattiau, geb. Hunteman, 2 Z., welke echter overleden zijn. — Te *Abcoude*, G. P. van Kempen, geb. Schaeffer, Z. — Te *Pasoeroean*, eiland *Java*, 19 April, J. C. Schlegel, geb. Stoltz, d. Z.

OVERLEDEN. 5 Nov. W. H. Wierdels, 62 j. — 6 Nov. G. Klaassens, wed. Mr. Wiersema, 84 j. — — 7 Nov. C. C. Bittrie, 73 j. — M. H. Adriaan, geb. Donker, 26 j. — 8 Nov. W. P. D. van Bonga, 4 j. — 9 Nov. F. Klom, 67 j. 4 m. — Te *Weesp*, 29 Oct. Mr. P. Heijdamus, 30 j. — Te *Wageningen*, 8 Nov., A. Joosting, 69 j. — 28 Junij ll. Aan boord van Zr. Ms. korvet *Boreas*, C. J. Bensdorp.

Beursprijzen der Effecten.

OMSCHRIJVING DER EFFECTEN.	AMSTERDAM, 12 November, 4½ ure. volg. de Socᵗ. tot nut des Obligatiehandels.			volgens de Effecten-Societeit.		
	van	tot	gebleven	laagste	hoogste	gebleven.
NEDERL. ... Werkelijke Schuld .. a 2½	53¼	¾	⅝	53⅝	$\frac{11}{16}$	⅝
Dito .... » 5	101¼	½	$\frac{5}{16}$	101$\frac{5}{16}$	⅜	$\frac{5}{16}$
Uitgestelde dito ... »	»	»	»	»	»	»
Kansbiljetten ..... f	23¾	24¼	24	23$\frac{15}{16}$	24	23$\frac{15}{16}$
Amortisatie-Syndic.. » 4½	95¼	½	$\frac{7}{16}$	95$\frac{7}{16}$	»	»
Dito .... » 3½	79	¼	¼	79¼	»	»
Handel-Maatschappij » 4½	172½	173½	173⅜	172¾	173⅜	173¼
Nieuwe dito ..... » 4½	»	»	»	»	»	»
Nieuwe dito 1837 . » 4½	»	»	»	101½	»	»
Entrepôt-Dok ..... » 4½	»	»	»	»	»	»
Oost-Ind. Leening .. » 4	»	»	»	»	»	»
Dito .... » 5	99¼	¾	$\frac{7}{16}$	99$\frac{7}{16}$	½	$\frac{7}{16}$
Aandeelen Kansb. .. » 4	»	»	»	»	»	»
Spoorweg Haarlem . »	»	»	»	»	»	»
Aand. Rijn-Spoorw. .. » 4½	103½	104	103¾	103¾	»	»
FRANKR. ... Inschrijving G. B. .. » 3	»	»	»	»	»	»
ENGELAND .. Dito .... » 3	»	»	»	»	»	»
SPANJE ... Leening *Ardoin's* ... » 5	17¼	¾	$\frac{9}{16}$	17½	»	»
Dito onbep. Stukk. » 5	»	»	»	»	»	»
Passive .... »	3¾	4¼	4	3$\frac{15}{16}$	4	»
Deferred .... »	»	»	»	»	»	»
Fransche Uitgestelde »	5	¼	⅛	5⅛	»	»
Engelsche dito ... »	»	»	»	»	»	»
PORTUGAL. Oblig. te Londen ... » 3	»	»	»	»	»	»
NAPELS ... Certific. bij *L. & B.* » 5	»	»	»	»	»	»
Dito *Falc. & Co.* .. » 5	»	»	»	»	»	»
Dito te Londen ... » 5	»	»	»	»	»	»
Aandeelen *Tavoliere* » 3½	»	»	»	»	»	»
Dito te Parijs .... » 3½	»	»	»	»	»	»
RUSLAND ... *H.&C.* 1798, 1816 . » 5	105½	106	105¾	105⅝	¾	»
Dito 1828, 1829 . » 5	105¾	106	105⅞	105⅞	»	»
Dito 1831, 1833 . » 5	97¾	98¼	98	98	⅛	»
Oblig. te Londen ... » 5	103½	¾	⅝	103⅝	»	»
Dito te Hamburg ... » 5	»	»	»	»	»	»
Inschr in Assign. ... » 6	69	½	¼	69¼	»	»
Certific. van dito ... » 6	69¼	¾	½	»	»	»
POLEN ... Aandeelen à fl. 300 . » f	118½	119¾	119	119	»	»
Dito à fl. 500 . » »	137½	138½	138	137¾	»	»
PRUISSEN .. Dito R. 50 . » »	121	122	121⅜	121⅜	»	»
Neg. Londen 1830 .. » 4	»	»	»	106	»	»
OOSTENR. ... Aandeelen à fl. 100 . » f	»	»	»	»	»	»
Dito à fl. 250 . » »	»	»	»	»	»	»
Metaliek .... » 5	103½	¾	⅝	103½	⅝	»
Dito .... » 3	»	»	»	»	»	»
Dito .... » 2½	»	»	»	»	»	»
Dito te Londen .. » 5	»	»	»	»	»	»
Weenerb. *Goll&Co.* .. » 5	102	½	¼	102⅛	¼	»
Dito .... » 4	»	»	»	»	»	»
N. Ween. Aand. fl. 500 » f	809	811	810	810	»	»
DENEMARK. Oblig. te Londen ... » 3	»	»	»	»	»	»
BRAZILIE .. Dito dito ...... » 5	78¾	79¼	79	79	⅛	»
LOUISIANA. *Hope & Comp.* .... » 5	»	»	»	99½	⅝	»
DARMSTADT Aand. bij loting .... » f	»	»	»	»	»	»

BEURSBERIGT.

AMSTERDAM, 12 November, 1838.

De markt in Hollandsche Fondsen was heden over het algemeen, bij eenigen handel in Integralen en Kansbilletten, iets minder vast, en blijven eenige iets flaauwer. De op handen zijnde rescontre in Aandeelen Handel-Maatsch. gaf aan den handel daarin eenige meerdere levendgheid; geopend 172¾, klom de prijs, ten gevolge van eenige inkoopen, successief tot 173⅜, zoo als dezelve blijft; op de rescontre van 15 Jan. 1839 was mede veel kooplust, en blijft daarvan de koers 174⅜ à ½. Rijn-Spoorweg 103¾.

Van vreemde Fondsen was tamelijk veel handel in Ardoins, welke zich, niettegenstaande de ongunstige berigten uit Madrid, op hunnen prijs van gisteren nagenoeg geheel gesouteneerd hebben; Russische, Oostenrijksche en Zuid-Amerikaansche Fondsen, bij weinig handel, onveranderd.

Columbia 2de Leening, à £ 100, 18⅝. Peru 13$\frac{1}{16}$. Nieuwe Mexico 5 pCt. 20¼. Don Carlos 3⅞. Coupons Columbia enk. f 3, $\frac{1}{16}$. Dito Peru f 2$\frac{1}{16}$. Dito Ardoins Nov. 1837, Mei en Nov. 1838, 10 pCt.

Koers van het Geld. Beleening 3. Prolongatie 4. Wissel-Disconto 2½ pCt.

Prijzen ten 5 Ure: Integralen 53$\frac{11}{16}$. Kansb. f 24. Handel-Maatsch. 173⅜ à ½. Ardoins à £ 85. 17$\frac{9}{16}$.

EFFECTEN-SOCIETEIT,

AMSTERDAM 11 November, ten 5 ure.

Certific. Werk. Schuld 2½ pCt. 53$\frac{11}{16}$.
Kansb. f 24.
Handel-Maatschappij 172⅝, ¾.
Ardoins à £ 85, 17$\frac{9}{16}$.

Bij eenige doch niet belangrijke affaire, bleven Integralen en Kansbilletten heden op hunne vorige prijzen. In Aand. Handel-Maatsch. was tot de genoteerde koersen tamelijk veel handel.

Van Vreemde Fondsen waren Ardoins, ten gevolge van het lagere merk van Parijs en Antwerpen, met weinig handel, tot iets minderen koers, aangeboden; in overige ging niets om.

FONDSEN EN WISSELKOERSEN OP VREEMDE BEURZEN.

LONDEN, 9 November.

Consols op tijd.	3 pCt.	94⅝.		Peru	6 »	17¼ à ¾.
dito kontant.	3 »	94⅝.		Denemarken...	3 »	73¾ à 74¼.
Bank	»	203.		Rusland	5 »	111½ à ¾.
Gereduceerde...	3 »	93⅜.		Spanj. Ard. m.c.	5 pCt.	17⅜ à ½.
Metaliek	5 »	106¾.		Passive	»	3⅞ à 4.
Buenos-Ayros .	6 »	17½.		Deferred	»	7⅛ à ¼.
Brazilie	5 »	78¼ à ¾.		Portugal	5 »	31½ à 32.
Cuba	6 »	74.		dito	3 »	20½ à 21.
Chili	6 »	25½.		Holland	2½ »	54.
Columbia 2ᵉ L..	6 »	25 à ¼.		dito	5 »	100½ à ¾.
Mexico	6 »	23 à ½.		dito O. I. ...	5 »	98⅝ à ⅞.

De handel was heden niet belangrijk, in de prijzen der Engelsche Fondsen geene variatie; Consols blijven kontant en op tijd 94⅝. In vreemde Fondsen ging mede algemeen weinig om, en bleven derzelver koersen onveranderd. Wisselk. Amst. 3/m 12.4½, k. 12.2½. Rotterdam 3/m 12.4¾.

PARIJS, 10 November.

Inschr. op ult.	5 pCt.	110.75.	Spanj. Ardoin.	5 pCt.	17¼, ½.
ditokontant.	5 »	110.70.	Passive	»	3⅞.
dito op ult..	3 »	82.	Napels, *Falcon.*	5 »	102.
ditokontant.	3 »	81.95.	Portugal	3 »	20¼.
			Haïti		fr. 420.

Fransche Fonden vervolgden heden hunne rijzende beweging; 3 pCt. stegen tot 82, en 5 pCt. tot 110.75. Men vreest echter, dat laatstgenoemden tegen de opening der Kamers, zich niet op dien verhoogden koers zullen kunnen handhaven. Van vreemde Fondsen werden Ardoins van 17¾ tot 17½ verhandeld. In overige geene variatie. Na de beurs: 3 pCt. 81.97½. Wisselk. Amst. 1/m 57$\frac{3}{16}$, 3/m 57⅛.

ANTWERPEN, 11 November.

Ardoins onveranderd van Londen komende, was derzelver koers, zonder handel, 17⅜ à ½; het merk van Parijs was niet bekend.

BRUSSEL, 11 November.

De koers van Parijs niet bekend zijnde, was er in Ardoins geen handel, de prijs was 17⅜ p. Premie 1/m 17½ d. 1.

BERLIJN, 7 November.

Pruiss. Leen..	4 pCt.	102⅞.	Pol. Lot. fl. 500	pCt.	77⅝.
Loten dito....	»	68¼.	dito 300...	»	67¼.
Metaliek	5 »	106⅝.	Holland	2½ »	52⅝.
Bank-Actiën..		926.	Napels, *Falcon.*	5 »	94.
Loten fl. 500..	»	133½.	dito Londen	5 »	101⅞.
Rusl. Londen..	5 »	112½.	Denemarken...	3 »	74½.
dito Hamb....	5 »	108¼.	Darmst. Loten..	»	13¹/₃.
dito 1831 en 33	5 »	102½.			

De handel in Fondsen was heden minder levendig dan gisteren, en waren slechts van eenige de prijzen iets beter.

FRANKFORT A/M, 9 November.

Metaliek	5 pCt.	106$\frac{7}{16}$.	Pol. Lot. fl. 500	»	77⅝.
dito	3 »	81.	dito 300	»	67¼.
Bank-Actiën...	f	1748.	Holland	2½ pCt.	53$\frac{1}{16}$.
Loten fl. 500..	»	130¾.	Syndic.	4½ »	94½.
Darmst. Lot...	»	61¾.	dito	3½ »	78½.
N. dito	»	23¼.	Spanj. Ard....	5 »	5$\frac{1}{16}$.
Pruissen Loten.	f	68¼.	Taunusbahn...	f	266.

In Fondsen, als ook in Aandeelen Taunusbahn, was de omzet heden zeer belangrijk, en derzelver koersen stijgend, ten gevolge van de voortdurende ruimte van geld. Wisselk. Amst. k. 136⅜, 2/m 137⅛.

HAMBURG, 9 November.

Metaliek	5 pCt.	106¼.	Pol. Lot. fl. 500...	»	154½.
dito	3 »	79½.	dito 300	»	132¼.
Bank-Actiën ..	»	1448.	Pruiss. Loten..	»	136.
Loten fl. 500..	»	129¾.	Holland	2½ »	52½.
Rusl. Hamb...	5 »	102⅞.	dito	5 »	99⅝.
dito te Lond..	5 »	107.	Denemarken...	3 pCt.	71⅝.
dito 1831 en 33	5 »	97½.			

Wisselk. Amst. k. 35.93, 2/m 36.13. Parijs 2/m 189¾. Londen 2/m 13.6¼. Petersburg 2/m 9⅝. Berlijn 2/m 152⅛. Weenen 6/w 149¾.

ST. PETERSBURG 30 Oct. Hamburg 3/m 10. Londen 3/m 11³/₃₂. Parijs 3/m 116.

WEENEN, 5 November.

Metaliek	5 pCt.	107½.	Bank-Actiën...	»	1473.
dito	4 »	100.	Loten fl. 500..	»	134.
dito	3 »	82.			

WISSELKOERSEN, 12 Novembre 1838.

	Geld.	Papier.		Geld.	Papier
Hamburg kort	35$\frac{9}{16}$		Lissabon 3/m	42⅝	
» 2/m	35¾		PortàPort »	42¾	
Parijs kort		57¾	Genua 2/m	46$\frac{15}{16}$	
» 2/m	56¾	56¼	Livorno »	39⅛	
Bordeaux kort	56¾		Napels »	80	
» 2/m	56½		Petersb. »	10$\frac{11}{16}$	
Madrid 3/m	102¼		Weenen 6/w	36	
Cadix »	104		Augsburg »	35⅞	
Sevilie »	101¼		Frankfort »	36$\frac{3}{16}$	
Bilbao 2/m	100½		Rotterdam	pCt.	

De 7 vaten beschad. *Wijnsteen*, heden geveild, zijn verkocht van f 11¼ tot f 22¼.

GRANENMARKT.

12 November.

Tarwe en *Rogge* met weinig handel: 124 ℔ n. Groninger *Tarwe* f 290 aan de Zaan; 125 ℔ bonte Poolsche f 355; 126 ℔ o. Groninger f 320; 128 ℔ witbonte Poolsche f 378; 118 ℔ verbroeide Odessa *Rogge* f 216; 120, 121, 122 ℔ Overijsselsche f 234, 237, 242.

Garst en *Haver* zonder handel.

Boekweit door ruimer aanvoer f 4 à 5 lager afgegeven, als: 116 ℔ Overijsselsche Zand f 190; 108 ℔ Groninger dito f 163; 113 ℔ Vriessche f 180; 112 ℔ Bredasche f 185; in jarige is niets omgegaan.

Koolzaad in één doen. Kromhorn £vl. 60. Deensch £vl. 60. Triest Aveelzaad £vl. 52. 9Vats in Nov. £vl. 68. In April 1839 £vl. 68.

Lijnzaad zonder handel.

Raapolie Ordinair f 41. Vliegend f 40. P°. Dec. f 39½ à 40. P°. Mei 1839. f 39½ à 40. P°. Sept. f 36 à 36½.

Lijnolie Ordinair f 31½. Vliegend f 30¼ à 30½.

Hennepolie Ordinair f 40.

Raapkoeken pr. 1,040 st. f 68 à 74. — *Lijnkoeken* pr. 104 st. f 8 à 10.

SCHEEPVAART EN HANDEL.

Schepen in Lading.

AMSTERDAM.

Naar SURINAME, het tweed. gek. barkschip *Sophia Cicilia*, Kapt. J. C. Radeloff, van Amsterdam. Sluit 14 Nov. Adres bij B. D. Bosscher.

Naar SURINAME, het Nederl. gezinkt kofschip *Antonia*, Kapt. E. Speelman, van Amsterdam. Adres bij Hoyman en Schuurman.

Scheepstijdingen.

Het schip Sovereign, Kapt. Pratt, v. Rotterdam n. Shoreham, is bij die haven aangezeild geworden, en heeft daarbij stengen, enz. verloren.

De schepen Minerva, Kapt. Madsen, en Anna Lousia, Kapt. de Jong, beide v. Amsterdam n. Batavia, te Cowes binnen, hebben den 6 Nov. de reis voortgezet, doch zijn andermaal den 7 dito aldaar uit zee teruggekomen.

Eene Finlandsche brik, gevoerd geweest door Kapt. Teckenberg, v. Amsterdam n. Borgo, is, na ankers en touwen verloren te hebben, bij Klädesholmen in Schlam, gestrand. Ook is een Finlandsch schip, met Stukgoederen van Amsterdam komende, lek te Gullholm binnengeloopen.

Kapt. Luttgens, v. Antwerpen n. Dantzig, te Gothenburg binnen, berigt den 27 Oct. op 55° 46′ N. br. en 4° 34′ O. l. ontmoet te hebben, een Noordsch schip, hebbende den grooten mast verloren, en aan welks boord zich 7 of 8 man bevonden, die om hulp riepen, waaraan echter, wegens den storm en de hooge zee, door Kapt. Luttgens niet voldaan kon worden.

Volgens berigt van Bergen van 24 Oct., zou bij Schuteness een Hollandsch schip verongelukt zijn.

Het schip Annegina Sophia, Kapt. Heeres, met Rogge en Erwten v. Koningsbergen n. Amsterdam, is den 6 Nov., met onbeduidende schade en verlies van zwaarden, te Rendsburg binnengeloopen en zal repareren. Ook waren de schepen Eduard en Amelia, Kapt. Schneider, v. Anclam n. Antwerpen, en Harmina Margaretha, Kapt. Pott, v. Lubeck n. Holland, in het Kanaal aangekomen.

Het schip Margaretha Elisabeth, Kapt. Stehr Wilkens, v. Amsterdam n. Hamburg, te Ameland binnengeloopen, is, volgens brief van daar van 7 Nov., den 4 dito aldaar tegen den Noordwal vastgeraakt, en had een anker verloren; is echter, na de lading gelost te hebben, den 5 dito weder vlot geraakt, en heeft, na dezelve weder onbeschadigd ingenomen te hebben, en van een ander anker voorzien te zijn geworden, den 7 do. de reis voortgezet.

BINNENGEKOMEN.

TEXEL 11 Nov. N. en Z. O. — W. A. de Jonge, Alida Ikina, Stokton. R. H. Duit, Diana, dito. S. Hallman, Fame, Londen. J. Manning, Flora, dito. J. Atkins, Sarah and Helen, Newcastle.

VLIE en TERSCHELLING, geene lijten aangenomen.

DELFZIJL 8 Nov. J. H. Rozeboom, Wilhelmina, Norden n. Groningen. H. Albers, Vr. Trientje, Bremen n. dito. G. E. Broekema, Hillegina Catharina, Dantzig n. Edam. — 9 Nov. A. Wolkammer, Vr. Hillegina, Bremen n. Groningen.

HELVOET 11 Nov. Z. — Gisteren nog: R. Jordan, Esther, Rochester. J. Ansdell, Amelia, Hull. B. J. Potjewijd, Agatha, Newcastle. E. Grines, Ebenezer, Sunderland. R. Rasmussen, Catharina Maria, Bergen.

BRIELLE 11 Nov. Z. — L. Rozier, Dunquerqouis (S), Duinkerken. R. Mayor, Attwood (S), Londen.

MAASSLUIS 11 Nov. Z. W. — Niets.

ANTWERPEN 11 Nov. Michelsen, Metta, Petersburg. — Op de Rivier: Gankema, Commerce, Londen. Holst, die Sonne, Bemerhaven (lek). Bartels, Antina, Carolinerzijl. Wilkens, Hoffnung, Harlingerzijl.

BAYONNE 7 Nov. (Zeilklaar): Kok, Hoop, Amsterdam.

MARSEILLE 6 Nov. Lagstrom, Anna, Wisby.

HAVRE 8 Nov. Audibert, Rotterdam (S), Rotterdam.

LEVERPOOL 8 Nov. Den Duits, Egide, Ostende.

GRAVESEND 6 Nov. Finch, Lively, Harlingen. Manning, Flora, dito. Manning, Monarch, dito; de laatste is 8 dezer derwaarts teruggekeerd. — 7 Nov. Barfield, Fame, dito

HARWICH 7 Nov. Williams, Elisabeth, Medemblik.

HULL 7 Nov. Ridsdell, Clara, Rotterdam. — 8 Nov. De Jong, Wilhelmina Hendrika, Alkmaar. Visser, Vr. Anna, Amsterdam. Bakker, Jonge Cornelis, dito. Ouwehand, Goede Verwachting, dito.

STOCKTON 5 Nov. Allison, Scylark, Rotterdam.

SHIELDS 4 Nov. Humphry, Hotspur, Rotterdam. Ritschie, Lord John Russell, Amsterdam. Purvis, Recover, Dordrecht. — 5 Nov. Turse, Tutonia, dito. Harmsen, Arina, Antwerpen. Schultz, Courier, Harlingen. Boll, Weldaad, Amersfoort.

HAMBURG 8 Nov. Jacobs, Freundschaft, Amsterdam.

Op DE ELVE 7 Nov. Flohr, Howard, New-York. Flemming, Hendrika, Cette. — 8 Nov. Bouch, Daniel Wheeler, Bahia. Bot, Adolph en Gustav, Havana.

CUXHAVEN 8 Nov. Flik, Johanna Hillegonda, Dantzig n. Termunterzijl. Hanzen, Verwachting, dito n. Rotterdam. Heyda, 3 Gebroeders, Elve n. Amsterdam. Visser, Vr. Tietje, dito n. dito. Rasch, Freundschaft, dito n. Woerden. Muhl, Catharina, dito n. dito. Holdt, Maria, dito n. dito; alle wegens tegenwind.

SWINEMUNDE 4 Nov. Wiers, Okkelina, Rouen.

WOLGAST 28 Oct. Patje, Annegina, Londen.

LIBAU 20 Oct. Kruger, 21 August, Schiedam.

UITGEZEILD.

TEXEL 11 Nov. J. Edwards, Francia, New-York. T. G. van Rhijn, Henriette, Marseille. M. F. Schaap, Johanna Jacoba, Lissabon. J. G. Boon, Jacoba Hazewinkel, Cardiff. P. de Jong, Jonge Jan, Londen. C. de Roos, 2 Gebroeders, dito. H. B. Disney, Union, dito. D. Charrosin, Northam, dito.

HELVOET 11 Nov. P. le Page, Admiraal Windham, Guernsey. E. White, Liberty, Plymouth. B. Ward, Lark, dito. W. James, Lady Dy, Newport. J. Rainkin, Glasgow Merchant, Glasgow. J. Storey, Fenney, Hull. J. King, Rosette, dito. B. Small, Mary, Dundee. W. Turnbull, Albion, Leith. — Gisteren nog: J. Coutard, Rotterdam (S), Hâvre. W. Norwood, Colombine (S), Londen. W. Bouch, Sea Horse (S), Hull.

BRIELLE 11 Nov. H. H. Nienaber, Hoffnung, Hamburg.

ANTWERPEN 11 Nov. Westkamp, Jonge Christoffel, Rotterdam. Ceulemans, 3 Gebroeders, dito.

LIVORNO 15 Oct. de Boer, Aurora, Amsterd. Boetcher, Leda, Antw.

HAVRE 8 Nov. Simpson, Saladin, New-Orleans. Messemaeker, Virginie, Malaga. Rademan, Franz, Stettin.

GRAVESEND 7 Nov. Cummings, Wave, Amsterdam.

WOLGAST 28 Oct. Schneiders, Eduard, Antwerpen. — 30 Oct. De Vrede, Prudentia, Amsterdam.

PILLAU 22 Oct. Drewes, Tjakkien, Amsterdam. — 3 Nov. De Groot, Vr. Hendrika, dito.

LIEBAU 22 Oct. Holm, Diana, Maas. Schlosman, Claudina Marquise Pauluccie, dito. de Boer, Goede Hoop, dito. Kramer, Jufvr. Ynske, dito. Gust, Hendrika, dito. Schwennen, Jungvr. Catharina, dito. Winstrup, Familien, Holland. — 1 Nov. Kruger, August, Maas. de Haan, Bouwina Hendrika, Frankrijk.

BOLDERAA 31 Oct. Rachau, Löwe, Rotterdam. — 1 Nov. Meijerhoff, Kinderdijk, dito. Ukena, Amasis, Leer. Lindeboom, Lambertus, Emden.

VAART OP DEN RIJN.

AMSTERDAM, 12 November 1838.

SCHEPEN IN LADING.

Naar	Coblenz,	het schip	Diana,	schipper	C. Th. Ittschert.
»	Mannheim,	» »	Onrust,	»	W. Bouwmeister.
»	Duisburg,	» »	Ich bin Vergnücht,	»	P. J. W. Landt.
»	Mainz,	» »	die Vorsehung,	»	F. Geiss.
»	Rijnschans,	» »	Heinrich,	»	M. Wippenfurt.
»	Keulen,	» »	Amsterdam,	»	Wed. H. W. Engels.
»	Dusseldorf,	» »	Germania,	»	Jh. Weerpas.

Aangekomen: J. J. Reindorp, de Kust van Brazilië, van Mainz.

KEULEN 9 Nov. *Aangekomen:* H. van Leuven, van Rotterdam, met 2,384 ctr.; C. Hartig, van de Neder-Main; B. Kierschreiber, van Mainz, met 643 ctr.; J. Patzmann, van Rotterdam, met 2,458 ctr.

Voorbijgevaren: O. Herberich, van Rotterdam naar Frankfort, met 4,471 ctr.; H. Linz, van Mainz naar Rotterdam, met 3,000 ctr.

In Lading: Naar New-York, de schooner brik Verein, Kapt. F. Lange; naar Amsterdam, P. H. de Vries; naar Rotterdam, J. van Emster; naar Dusseldorf, Urdingen, Duisburg tot Ruhrort en Mülheim aan de Roer, C. Köningsfeld en P. Bieseman; naar Ruhrort, Wezel tot Emmerick, D. Hogewegh;

naar *Andernach* en *Neuwied*, C. Schäfer en F. Zimmerman; naar *Coblentz* en *de Moezel*, J. Tillmann en M. Schweikert; naar Boppard en Bingen, Wed. Richter; naar Mainz, B. Meyer; naar de Neder-Main, F. Späth; naar de Midden- en Boven-Main, C. Hegewein; naar Heilbron, F. Heust; naar Worms, Mannheim, Rijnschans en Leopoldshafen, Wed. Dunck.

CAUB 7 Nov. *Voorbijgevaren:* F. Gerling, van Keulen naar Frankfort, met 2,291 ctr.; Wed. C. Muller, van Mannheim naar Keulen, met 1,425 ctr.; R. Ermetzer, van Amsterdam naar Frankfort, met 3,042 ctr.; P. J. Brillmeyer, van Mainz naar Rotterdam, met 4,093 ctr.; A. Schneider, van Keulen naar Wurzburg, met 2,052 ctr.

Rijnhoogte te Keulen 9 Nov., 8 voet, $9\frac{1}{4}$ duim. Caub 8 Nov., 6 voet, 2 duim. Bingerloch 6 voet, 10 duim.

Carga-Lijsten.

AMSTERDAM.

ST. PETERSBUG, *J. P. Teensma*, DE JONGE BREGTERS. 218 tz. Rogge, 10 coll. Koopm., Bunge en Co.; 103 v. Potasch, Melvil en Co; 23 v. do., Buys, de Bordes en Jordan; 165 bl. Koper, A. F. Jung; 50 p. Zeildoek, B. en H. Veltman; 2 v. Borstels, D. Polvliet; 26 v. Potasch, 10 b. Veeren, Order.

HAMBURG, *J. H. Savert*, DE BEURS VAN AMSTERDAM. 44 bl. Koper, J. Sigrist; 20 b. Peper, J. Jorissen en Co.; 12 k. Thee, Warburg en Seligman; 18 v. Koopm., Buys, de Bordes en Jordan; 20 b. Manuf., Luden en van Geuns; 4 b, 2 k. do., Bahlman en Co.; 3 b., 1 k. do., A. Sinkel; 3 k. do., H. Tellering; 2 b. do., B. T. Stäter Jr.; 2 k. do., L. Evers; 2 k. Linnen, Scheute en Bunge; 5 b Garens, J. H. van Wensum; 2 b. do., S. E Visser; 2 b. do., B. L. Schaap; 2 b. do., A. en C. Oortmans; 19 coll. Divers, Broen en Co.; 13 k. Thee, 3 b. Garens, 97 v. Blaauwsel, 6 v. Saffers, Order.

J. T. Nieman, URANIA. 16 l. Raapzaad, A. en F. Haerten; 2 k. Glas, D. Paxman; 2 k. do., G. en A. Muller; 2 b. Manuf., H. W. Wijsma; 1 b. do., Bahlman en Co.

HANDELSBERIGTEN.

KOLONIALE EN ANDERE GOEDEREN.

AMSTERDAM 12 November.

KOFFIJ. De markt voor Java bleef, gedurende de laatste week, zeer stil; in de prijzen is voortdurend geene verandering op te geven; van Surinaamsch zijn weder eenige partijen van $9\frac{1}{4}$ tot $9\frac{3}{4}$ c. afgedaan, waarmede de beide onlangs gearriveerde ladingen als genoegzaam opgeruimd kunnen beschouwd worden. In vreemde soorten is mede niets omgegaan.

SUIKER. (Ruwe.) In de afgeloopen week werden verscheidene partijen Surinaamsch verkocht, alsmede 204 vaten Nickerie. De vraag voor eerstgenoemd blijft aanhouden, zijnde er echter in de notering der prijzen weinig variatie. De voorraad van het artikel in de eerste hand blijft gering.

Men noteert: Surinaamsch *f* 26 à $34\frac{1}{4}$, Demer. en Essequebo *f* 25 à 33, Brazilsch wit *f* 33 à 45, dito geel met 18/m rabat *f* 31 à 35, dito bruin met dito *f* 25 à 30, Havana wit *f* 43 à 58, dito geel *f* 39 à 42, dito bruin 36 à 38, Manilla wit *f* 34 à 36, dito bruin *f* 26 à 32.

(Geraffineerde.) In dit artikel is bijna geene verandering te melden; onze markt blijft schaarsch, en de prijzen als onze vorige noteringen: Siroop *f* $27\frac{1}{2}$.

THEE. In afwachting der veilingen, alhier en te Rotterdam, gaat er niets om in dit artikel.

TABAK. Uitgezonderd 27 vaten Maryland vonden geene verkoopen in Maryland, Kentucky of Virginy uit de eerste hand plaats; de prijzen bleven steeds in eene verhoogde stemming, met genegen koopers; de 729 pakken Portorico, waarvan het beschadigde gedeelte alleen in publ. veiling verkocht is, werden doorgaans hoog betaald, terwijl de 179 pakken gezond mede tot verhoogden prijs uit de hand verkocht zijn; in andere soorten geen handel, en zijn in veiling tegen 14 Nov. aangeslagen 200 seroenen Cuba, meer en min beschadigd.

SPECERIJEN en KRUIDENIERSWAREN. In *Rijst* is geene verandering. Gepelde Carolina geldt *f* $19\frac{1}{2}$; gepelde Tafelrijst *f* 16 à $16\frac{1}{2}$; gepelde O. I. *f* $11\frac{1}{2}$ à $12\frac{1}{2}$. Santische *Korenten* worden op *f* $29\frac{1}{2}$ gehouden. Bruine *Peper* 26 à 27 c. *Piment* *f* $23\frac{1}{2}$. *Nagolen* 63 c.

METALEN. Hierin gaat niets om; van Banca *Tin* kan thans geen prijs genoteerd worden.

HENNEP. Hierin is wederom niets van belang omgegaan; men heeft besteed: voor Riga Ukrainen Rein *f* 63; Petersb. Tetzka Halfrein *f* 59; Petersb. Halfrein *f* 56.

TEER. Er zijn 260 tonnen Zweedsche afgedaan à *f* 120.

TRAAN. In Zuidzee waren de omzettingen zeer beperkt; bagatellen met *f* $27\frac{1}{2}$ entr. betaald; er bestaat weinig kooplust bij de dalende *Raapolie*; men wil het nog wat afzien, om per partij een coulant bod te doen; de eerste hand houdt zich ferm; het staat nu te bezien, of men resolveren moet; de lading *Henry Kneeland* zal opgeslagen worden. Archangel- en Groenl. *Walvischtraan* in dezelfde verhouding; bruine *Levertraan* *f* 44 à $43\frac{1}{2}$; blanke dito *f* 45. Russische *Hennepolie* *f* 36 entr. te koop.

VISCH. Ansjovis 1836 *f* 24; dito 1835 *f* 20. Rondvisch. Keulsche sortering *f* 10.

STIJFSEL *f* $18\frac{1}{2}$ à 19.

STERKE DRANKEN. Jenever iets lager. Arak en Rum onveranderd. Voorloop blijft steeds willig.

Jenever Amst. proef...	*f* $25\frac{1}{2}$ à 25.	Rum................	*f* $56\frac{1}{2}$ à 78.
» Amer. (op pijp.)	» 25 » 28	Voorloop Lang. 3/5...	» 56 » 57
Arak..............	» $35\frac{1}{2}$ » 46.	« Barc. 3/6 zonder voorraad.	

LEVERPOOL 8 November.

KATOEN. Steeds ter consumtie gevraagd, doch zonder eenige prijsverandering; 5,000 balen zijn verkocht.

NEW-YORK 20 October.

KATOEN onveranderd in prijs; 1,000 à 1,200 balen Louisiana en Mobile, nieuwe, zijn voor de fabrijken van 16 à 17 cs. gekocht, en ter verzending naar Hâvre 150 à 200 balen Georgia, nieuwe, van 14 a $14\frac{1}{2}$ cs.

ANTWERPEN 10 November.

KOFFIJ. De eenige verkoop, heden bekend, is die van 150 balen Brazil à $26\frac{1}{2}$, en 60 dito tot $27\frac{1}{4}$ c.

SUIKER. Heden zijn 50 kisten blond Havana tot *f* $17\frac{1}{4}$, vreemde vlag, en 250 matjes Manilla tot geheim gehouden prijs verkocht.

KATOEN. Een partijtje Georgia van 25 balen is tot 41 c. afgedaan.

ROTTERDAM, 10 November.

TABAK. Heden zijn verkocht 45 vaten Maryland, waarvan de juist bestede prijs niet bekend werd. Uit de hand werden ook nog de gisteren in veiling opgehoudene 38 kisten Manilla Sigaren afgedaan; ook hiervan wordt de prijs geheim gehouden.

GRANEN, ZADEN, OLIE, ENZ.

LONDEN 9 November.

De aanvoer van Engelsche *Tarwe* is zeer klein; prijzen zijn onveranderd. Oude vreemde wordt op vorige prijzen gehouden, doch de vraag is minder. *Garst* eer iets lager. *Boonen* en *Erwten* onveranderd. *Haver* is tot de prijzen van Maandag goed te verkoopen.

De middelprijzen der *Granen* van de laatste zes weken zijn:

	Tarwe,	*Garst*,	*Haver*,	*Rogge*,	*Boonen*,	*Erwten*.
voor:	65/10	31/6	22/7	34/3	39/4	40/9
de regten zijn:	21/8	15/4	13/9	18/3	11/.	9/6

HAMBURG 9 November.

Met *Tarwe* is het willig; de prijzen zijn bij heden acht dagen 10 à 12 Rx. hooger. Met *Rogge* is het minder levendig. *Garst* blijft gevraagd, en is tot vorige prijzen goed te plaatsen. *Haver* gaat wel van de hand. Voor *Erwten* is wat meer vraag tot betere prijzen. Ook *Boonen* zijn meer begeerd. *Raapzaad* vindt voortdurend weinig aftrek, en is onveranderd in prijs.

LEEUWARDEN 10 November.

In *Tarwe* en *Rogge* was de handel tot vorige prijzen gering. *Boekweit* vond meer begeerte, en was daardoor goed prijshoudend. Winter- en Zomer-*Garst*, bij ruimer aanvoer, tot iets lagere koersen sleepend afgegaan. *Haver* stil, ofschoon iets hooger gehouden. *Koolzaad* tot vorige prijzen, met meer handel, aan de Olieslagerij. Zomerzaad flaauw. *Lijnzaad* werd ruim geveild, doch vond weinig nemers.

Men noteert: *Tarwe*. 123, 128 ℔ oude *f* 10.60, *f* 11. *Rogge*. 119 ℔ oude *f* 230; 120 ℔ nieuwe *f* 220. *Boekweit*. 113 ℔ Zand *f* 172, 175. *Garst*. 109 ℔ winter *f* 4 75; 104 ℔ dito *f* 5; 104 ℔ zomer *f* 4 60. *Haver*. 85, 88 ℔ fijne *f* 2.95, *f* 3 15; 91, 93 ℔ dito *f* 3.35, 40; 72, 76 ℔ Voer *f* 2.40, 06; dito z. w. *f* 2.25. *Koolzaad*. Eerste soort *f* 11 à $11\frac{1}{2}$; tweede soort *f* 10 a $10\frac{1}{2}$; derde soort *f* 9 à $9\frac{1}{2}$; Zomerzaad *f* $7\frac{1}{4}$ à $8\frac{3}{4}$. *Lijnzaad*. Eerste soort *f* 10 à $10\frac{1}{4}$; tweede soort *f* 8 à 9; derde soort *f* 7 à $7\frac{1}{4}$.

Kunsten en Wetenschappen.

Over de Gevangenissen in Nederland, door L. G. BOURICIUS. *lid der Commissie van administratie over de Gevangenissen te Leeuwarden*. Leeuwarden, bij L. Schierbeek. 1838.

De schrijver van dit stukje werd, zoo als hij in de inleiding te kennen geeft, door de voorzigtigheid en bescheidenheid, welke hem zijne betrekking oplegde, en door de vrees, dat het hoog bestuur, door onbehoorlijken ijver van sommigen ontijdig zoude aangespoord worden, weêrhouden, om het publiek met den inhoud van dit stukje bekend te maken, hetwelk hij voor zich zelven tot een nog geheel onbepaald gebruik had opgesteld. Toen echter het standpunt des schrijvers, op den 14 Januarij 1838, door een in n°. 12 van het *Journal de la Haye* geplaatst artikel, geteekend D. T. G., hetwelk tegen de onnaauwkeurige mededeelingen van den heer Appert, te Parijs, over de Noord-Nederlandsche gevangenissen scheen gerigt te zijn, veranderd was, werd de schrijver door den inhoud van dat artikel, hetwelk, volgens zijn beweren, alle kenmerken draagt van geschreven te zijn door iemand, bekend met alle bestaande reglementen en met de voornemens van het hoog bestuur, tot de openbare mededeeling zijner gedachten uitgelokt, met het prijzenswaardig doel, om het hoogstgewigtig ontwerp, waaraan hij, gedurende verscheidene jaren, zijne belangstelling heeft gewijd, meer en meer tot rijpheid te doen brengen.

De schrijver begint zijn werkje met de erkentenis, dat, hoezeer de gevangenissen in Nederland zich in de vroegere eeuw door zeer veel goeds boven die in andere landen onderscheidden, zij evenwel hare donkere zijde hadden; en dat daarom de invoering van het stelsel van 1821 een der gevolgen van de daden des Konings is, die hem de regtmatigste aanspraak op de dankbaarheid des volks geven. Maar, zegt de schrijver, jeugdiger denkbeelden ontstonden, werden elders in toepassing gebragt, en wij moesten derhalve, even als andere volken, de handen aan het werk slaan, om niet achter te blijven. Het doel des schrijvers is derhalve, om zijnen landgenooten het onvoldoende van den tegenwoordigen toestand der gevangenissen te doen kennen, maar tevens al datgene op prijs te doen stellen, wat door het bestuur sedert 1821 is gedaan.

Ter bereiking van dit doel geeft de schrijver een beknopt overzigt van de vele heilzame gevolgen en verbeteringen, welke door het stelsel van 1821 in het bestuur der gevangenissen zijn daargesteld, om vervolgens de gebreken aan te wijzen, welke de schrijver, uit eigen ondervinding, en voorgelicht door de schriften van uitstekende mannen, die dat onderwerp hebben behandeld in hetzelve meent waargenomen te hebben.

Na de mededeeling van eene menigte zeer wetenswaardige bijzonderheden, gaat de schrijver de wijzigingen na, welke het stelsel van 1821 in al de gevangenissen, maar voornamelijk in de voornaamste criminele gevangenis te Leeuwarden, heeft ondergaan. De op bladz. 97 en volgende medegedeelde uitkomsten, door die verbeteringen verkregen, zijn ongemeen belangrijk en verblijdend voor den vriend der menschheid.

Een belangrijk gedeelte dezer gunstige uitkomsten in de criminele gevangenis te Leeuwarden ten gevolge van eene classificatie der gevangenen verkregen zijnde, betoogt de schrijver, op zeer gewigtige gronden, dat eene in vele klassen gesplitste schifting der correctionele gevangenen nog veel noodiger is dan die der criminele.

Vervolgens gaat de schrijver tot het onderzoek der vraag over, in hoe verre de eenzame opsluiting der gevangenen in Nederland wenschelijk kan geacht worden. Na een zeer belangrijk onderzoek, omtrent de voorkeur, welke aan het Philadelphische stelsel (eenzame opsluiting bij dag en bij nacht), of wel het Auburnsche (de eenzame opsluiting bij nacht, en gemeenschappelijke arbeid bij dag) toekomt, verklaart zich de schrijver voor de instandhouding van het juweel des stelsels van 1821, den gemeenschappelijken fabrijkmatigen arbeid, namelijk, voor het rijk, gepaard met de nachtelijke eenzame opsluiting, welke hij als volstrekt noodzakelijk, maar ook tevens voldoende beschouwt, om een goed zedelijk gevolg van den straftijd te erlangen.

Eindelijk beantwoordt de schrijver de vraag, op welke soort van gevangenen de eenzame opsluiting moet toegepast worden? Volgens zijn gevoelen, hetwelk hij met zeer wigtige bewijsgronden staaft, moet zich de eenzame opsluiting niet bloot tot de criminele en correctionele gevangenen bepalen, maar zouden vele bezwaren en nadeelen voorgekomen worden, bijaldien de huizen van arrest, justitie en verzekering naar het Auburnsche gewijzigde stelsel werden ingerigt.

Eenige statistieke opgaven omtrent de Nederlandsche gevangenissen, als aanhangsel, achter dit werkje geplaatst, dragen veel bij, om de belangrijkheid van hetzelve te verhoogen.

Het gewigt van het door den schrijver behandelde onderwerp, zoowel als de wijze, waarop hij zich van zijne taak gekweten heeft, verdienen allen lof; en wij vertrouwen, dat hetzelve met belangstelling zal ontvangen worden, door allen, die, niet onverschillig omtrent het lot hunner verdoolde evenmenschen, tevens gevoelen, van welk een groot belang het voor de geheele maatschappij is, dat de veroordeelde misdadiger door alle gepaste middelen verbeterd worde.

OPGAVE VAN AANBESTEDINGEN EN VERPACHTINGEN.

Op 14 Nov., door Poldermeesteren van den Binnendijkschen Buitenvelderschen Polder, in het Polderhuis, voor den tijd van zes jaar, ingaande den 1sten Mei 1839, van: Het Polderhuis des Binnendijkschen Buitenvelderschen Polders, gelegen buiten en tegenover de Weteringpoort alhier, met al de daarbij gelegen Gebouwen en den Koepel, mitsgaders de inkomsten van de daar naast liggende Schutsluis en van den Overhaal, op de Zaagmolen-kade.

Op 18 Dec., aan het Dep. van Marine te 's Hage: De levering van 125,000 Nederl. ponden gerookt Spek, benoodigd voor de dienst der Marine.

Op 19 Nov. Door de Commissie van Administratie over het Vereenigd Huis van Arrest en Justitie, te Amsterdam: De leverantie van levensmiddelen enz. enz.

Op 28 Nov., aan het Dep. van Oorlog te 's Hage: De leverancie van verschillende benoodigdheden, ter dienste van 's Rijks magazijn van geneesmiddelen te 's Gravenhage.

Op 30 Nov., te Benthuizen: Het afbreken van de oude en het wederom opbouwen van eene nieuwe pastorie; mitsgaders het doen van eenige reparatiën aan het kerkgebouw der Hervormde gemeente aldaar.

VEILINGEN. AMSTERDAM 1838.

Op 15 Nov. Brakke Grond, Nes. Eene aanzienlijke partij Pelterijen.

Op 5 Dec. Brakke Grond, Nes. Circa 7,690 st. gedroogde en ruim 2,300 versch gezouten Montevideo Ossen- en Koehuiden, 8,000 st. dito Hoornen.

ROTTERDAM.

Op 14 Nov. Notarishuis, Geldersche Kade. 23 k. Chinesche zijden effen en gebloemde zak- of halsdoeken.

Advertentiën.

CORRESPONDENTIE.

De redactie heeft een stuk ontvangen, waarin het gebeurde met den Harlinger beurtman, tijdens en na de schipbreuk van den 18 Oct., om aangevoerde redenen vergeleken wordt met, en gelijk gesteld aan de behandeling van gestrande schepen op de Afrikaansche kusten. Daar dit stuk niet is geteekend, en de daarin vermelde daadzaken hier onbekend en ook moeijelijk te onderzoeken zijn, verzoekt de redactie den geëerden inzender zich aan haar te willen bekend maken; vermits hetzelve anders niet kan worden geplaatst.

Schouwburgen, Concerten

EN PUBLIEKE VERMAKELIJKHEDEN.

TE AMSTERDAM, BIJ C. G. WITHUYS, VERANTWOORDELIJK UITGEVER EN DIRECTEUR

GEDRUKT BIJ A. ZWEESAARDT.

Bijvoegsel tot den AVONDBODE van 13 November 1838.

Extracten uit de Tweede Editie,

van MAANDAG 12 November 1838.

NEDERLAND.

AMSTERDAM 11 Nov. Voor de Tweede Kamer van het Provinciaal Hof van Holland, is gisteren behandeld: 1°. de zaak van Johannes van Hofwegen, schuldig verklaard aan moedwillige verwonding met bloedstorting, toegebragt aan eenen ambtenaar van de publieke magt, gecondemneerd tot tepronkstelling en vijfjarig confinement, 2°. de zaak van J. C. Vogelenzang, schuldig verklaard aan diefstal in eene herberg, alwaar hij was ontvangen, gecondemneerd tot een confinement van twee jaren, in welk proces de heer Wintgens Jr. voor de eerste maal als advokaat is opgetreden.

— Wij vernemen dat de feestelijke viering van het 50jarig bestaan van de societeit *Doctrinâ et Amicitiâ* met bijzonderen luister zal plaats hebben. Reeds sedert eenige dagen wordt de groote zaal in gereedheid gebragt, ten einde aanstaanden Maandag eene aanzienlijke schare te kunnen bevatten, welke zich aldaar vereenigen zal, om toehoorders te zijn van eene redevoering van den hoogleeraar Mr. D. J. van Lennep; in dezelfde zaal is de gelegenheid aangebragt tot het plaatsen van een orchest, hetwelk den redenaar bij afwisseling vervangen zal. Woensdag avond zal het lokaal tot een groot bal zijn ingerigt, hetwelk met een collation zal besloten worden. In de daaraanvolgende week zullen de leden meerendeels aan een groot diner deel nemen. Inmiddels is de societeit naar eene der zalen van het Duitsche koffijhuis verplaatst.

— Men schrijft uit Stuttgart dd. 6 Nov. Gisteren voormiddag is Z. K. H. de Erfprins van Oranje alhier aangekomen, en aan het koninklijk paleis afgestapt, alwaar voor Hoogstdenzelven de noodige appartementen zijn in gereedheid gebragt. Z. D. H. de hertog Bernard van Saxen Weimar is, met deszelfs zoon Prins Frederik, op zijne terugreis uit Italië, gisteren middag, alhier gearriveerd.

— In de raadsvergadering van jl. woensdag heeft men de benoeming uitgebragt van een hoogleeraar, ter vervanging van den hooggeleerden heer Mr. D. J. van Lennep, die door deszelfs benoeming tot lid der Gedeputeerde Staten, deze betrekking met Mei 1839 zal nederleggen. Het drietal, waaruit de nominatie bestond, telde de namen van de hooggeleerde heeren J. Bosscha, thans professor aan de militaire akademie te Breda, Limburg Brouwer, hoogleeraar aan de hoogeschool te Groningen, en van den zeer geleerden heer Rau. Het meerendeel der stemmen heeft de benoeming bepaald van eerstgenoemden hoogleeraar.

— Naar men verneemt, heeft het Z. M. behaagd, aan den adelborst voor de eigentlijke zeedienst op het koninklijk instituut voor de marine te Medemblik, H. de Lange, op het nader daartoe door denzelven gedane verzoek, met ultimo December aanstaande, een eervol ontslag uit die betrekking te verleenen.

— Bij den boekhandelaar A. van Hoogstraten te 's Gravenhage zien thans het licht twee circulaires van Z. Exc. den minister van justitie, betrekkelijk de invoering der Nederlandsche wetgeving, de eene d.d. 25 September jl., gerigt aan de ambtenaren van het openbare Ministerie bij de onderscheidene regterlijke kollegien, en de andere d.d. 26 September aan die regterlijke kollegien zelve.

De aanmerkingen, in de eerstgenoemde dezer circulaires vervat, moeten voornamelijk strekken tot bevordering der vooral in den aanvang zoo noodige eenheid in de behandeling van zaken en ter voorkoming der moeijelijkheden, die, bij den zoo belangrijken overgang van de oude tot de nieuwe wetgeving, zoo ligt zouden kunnen ontstaan.

De tweede circulaire van Z. Exc. den minister van justitie, gerigt aan alle regterlijke kollegien des rijks, strekt hoofdzakelijk om de aandacht dezer kollegien te vestigen op verschillende koninklijke besluiten, welke zoo in de jaren 1829 en 1830 als in dit loopende jaar genomen zijn tot regeling van sommige onderwerpen, den overgang van de oude tot de nieuwe wetgeving betreffende. Deze besluiten kunnen, met uitzondering van eenige, die hetzij door latere besluiten afgeschaft, hetzij in latere bepalingen opgenomen zijn, beschouwd worden, als nog bij voortduring derzelver toepassing vindende.

Na vervolgens ook de jongste reglementen over de eeds-aflegging, titulature, discipline der practizijns en organisatie van de dienst der deurwaarders, enz., onder het oog der regterlijke kollegiën gebragt te hebben, besluit Z. Exc. deszelfs aanschrijving met eenige voorschriften betreffende de regtszaken, met de Rijnvaart in betrekking staande, en deelt het formulier van den eed mede, welke zal worden bezworen door de leden van den Hoogen Raad, van de Provinciale Geregtshoven van Holland, Gelderland, Utrecht en Overijssel, de Criminele Regtbank in Holland, en de arrondissements regtbanken te Amsterdam, Rotterdam, Dordrecht, Gorinchem, Arnhem, Nijmegen, Tiel, Zutphen, Utrecht en Deventer, alle welke regterlijke kollegiën tot de judicature in die zaken kunnen geroepen worden. — Indien er zich onverhoopt nog eenige zwarigheden mogten opdoen, zal men het departement van justitie steeds bereid vinden, om tot derzelver opruiming mede te werken.

— De uitbreiding der vestingwerken van het fort *Bath*, met de aardewerken, is aldaar den 3 dezer, door den kolonel-directeur der fortificatiewerken in de provincie Zeeland, aanbesteed, en aan den minsten inschrijver, zijnde den Rijks aannemer Prins, te Sliedrecht, voor eene som van *f* 73,000 toegewezen.

— Het heeft Z. M. behaagd, bij besluit van den 6 dezer, de zilveren medaille van de tweede grootte, onder betuiging van Hoogstdeszelfs tevredenheid, te doen uitreiken aan den bootsman J. Hutte en den kwartiermeester J. G. Veldhuijs, beide dienende op Zr. Ms. korvet *Amphitrite*, onder bevel van den kapitein-luitenant ter zee Tengbergen, uit hoofde derzelver verrigte moedige en menschlievende daad, door het redden met gevaar van hun eigen leven van den over boord gevallen matroos H. Timmerman.

'S GRAVENHAGE 11 Nov. De heer commissaris van policie Waldeck, benoemd tot ambtenaar van het publiek Ministerie bij het kanton-geregt alhier, heeft laatstleden Vrijdag voor de arrondissements-regtbank alhier, in die betrekking den eed afgelegd.

BRUSSEL 10 Nov. De *Emancipation* beweert berigten uit Duitschland en Engeland ontvangen te hebben, welke aan dit dagblad geenen twijfel meer overlaten, dat de Londensche Conferencie inderdaad eene officiële beslissing genomen en dezelve aan de verschillende Hoven op eene officieuse wijze medegedeeld heeft. Volgens deze beslissing, zou de schuld slechts met een gering bedrag verminderd worden, terwijl de bepalingen der 24 artikelen, betreffende het grondgebied, zijn gehandhaafd. Genoemd blad voegt er bij, dat de correspondentiën uit Duitschland, het als stellig voordragen, dat de troepen der bondsvergadering in overeenstemming met het Nederlandsche leger, met de gedwongen uitvoering van het tractaat zullen belast worden. Na eenige beschouwingen over den tegenstand, welke zoodanige beslissing der Conferencie in België zoude opwekken, eindigt de *Émancipation* dit geheele stuk, dat wij geven voor hetgeen het is, met den oorlogzuchtigen kreet: « Te wapen!!! »

— Volgens loopende geruchten zoude vorst Leopold den 13 dezer de opening der Belgische kamers niet in persoon bijwonen. Naar men wil, schijnt zulks in verband te staan, met den tegenwoordigen staatkundigen toestand van België.

ENGELAND.

LONDEN 8 Nov. Eergisteren hebben de gezanten van Oostenrijk, Pruissen, Rusland en Turkije aan het Ministerie van Buitenlandsche zaken gearbeid.

Op dien zelfden dag heeft de graaf Pozzo di Borgo eene groote partij ter eere van den graaf Woronzow gegeven; onder de daarbij tegenwoordige genoodigden heeft men, benevens anderen, opgemerkt, de prinsen Wiasemski en Paul Lieven, de graven von Senfft-Pilsach en Sebastiani, de prins Soutzo, de baron von Bulow, de graaf Ludolf, jonkheer Dedel, den baron von Werther en den baron de Bourqueney.

— Gisteren zijn de Oostenrijksche, Russische, Turksche, Amerikaansche en Beijersche gezanten aan het Ministerie van Buitenlandsche zaken werkzaam geweest.

— Volgens berigten uit Canada, ziet men aldaar, in den aanstaanden winter, nieuwe onlusten te gemoet. In de provinciën van Neder-Canada, trekken dagelijks talrijke benden inwoners over de grenzen, ten einde zich op het Amerikaansche grondgebied, in den wapenhandel te oefenen. Het vertrek van lord Durham, heeft onder de misnoegden groote vreugde verwekt.

— Eenige dagen geleden werd aan de werklieden, die aan den Tunnel, onder de Theems, arbeiden, een klein feest gegeven, daar thans 800 voeten metzelwerk van denzelven zijn voleindigd. De ingenieur Depaye heeft eene toespraak aan de werklieden gehouden, en daarin den moed geroemd, die zij, zoo wel bij het voortzetten van zulk eenen moeijelijken arbeid, als bij de verschillende inbraken van het water, hebben aan den dag gelegd. Hij heeft hun gezegd, dat men slechts nog 100 voeten verwulfsel behoefde, om den tegen overliggenden oever der rivier te bereiken.

De schadelijke dampkring, waarvan de werklieden dikwerf te lijden hadden, is geheel geweken. De laatste 30 voeten metselwerk zijn gemakkelijker dan de vorigen afgewerkt, waaruit is af te leiden, dat het moeijelijkste gedeelte voleindigd is en de grootste hinderpalen overwonnen zijn.

— Berigten van de Kaap de Goede Hoop, zijn heden berigten tot den 2 September l.l. ontvangen, doch derzelver inhoud is van weinig belang. Behalve eenige weinige diefstallen door de kaffers, deelen zij niets van de grenzen mede, alwaar overigens de volmaakste rust schijnt te heerschen. Ook blijkt uit dezelve, dat de uitgeweken landbouwers, die zoo veel van de Zoolussen leden, zich gewroken hebben, door eenen aanval op het kamp van het voornaamste opperhoofd, van dat volk, wiens manschappen zij grootendeels verslagen of gedwongen hebben, in het gebergte terug te trekken.

DUITSCHLAND.

STUTTGART 30 Oct. De vroegere oorzaken, die weleer aanleiding tot den bekenden boerenkrijg gaven, brengen thans een misticismus te weeg, dat vooral bij onze landbewoners in eene soort van wilde geestdrijverij zou kunnen ontaarden. Onlangs werd eene volkshoop van meer dan 500 personen door onze landjagers uiteengedreven, die zich in den omtrek der weinige uren van hier gelegen Oberambtstadt Waiblingen, om eene zoogenaamde geestenbezweerster verzameld had; onder het volk heeft men eenige geestelijken en schoolmeesters met al hunne schoolkinderen opgemerkt, welke laatsten zich op 100 schreden afstand, van de plaats alwaar de bezwering geschiede, in het woud verscholen hadden. Ook een schildwacht, die aan het residentie-slot van de naburige stad Ludwigsburg, de wacht had, is voor het gerucht, dat een veronderstelde geest in het corps de Logis van het slot aanrigtte, in de hoofdwacht gevlugt.

WEENEN 3 Nov. Het album, waarin het op perkament geschreven adres der burgers van Weenen, bij gelegenheid der terugkomst van HH. MM. de Keizer en Keizerin, besloten was, is met de meeste kunst en smaak bewerkt. Het is van zilver, met uit de hand gedreven en in het vuur vergulde beelden op eenen geciseleerden grond. Op de bovenzijde prijkt eene jeugdige vrouwelijke gestalte, met eene stedekroon op het hoofd, de stedemaagd van Milaan, in eene knielende houding, op een kussen de ijzeren kroon van het Lombardisch koningrijk aanbiedende; op twee Gothische wapenschilden met het beeld in verband gebragt, ziet men, mede in gedreven arbeid, het St. Marcusplein en het standbeeld van Andreas Hofer, als zinspelende op Venetië en Tyrol; het geheel is door Arabesken omgeven, en terzijde van het beeld prijken, hoog opgewerkt, de naamcijfers hunner MM. F. en A.; boven het geheel zweeft de Keizerlijke dubbelde adelaar, voerende als hartenschild het Oostenrijksche wapen. De adelaar houdt met zijne klaauwen eenen laauwertweig en palmtak, die over elkander liggen, vast. Onder het middelstuk prijkt in een afzonderlijk veld, op eenen in lijstwerk ingevatten plaat, het inschrift: « *De trouwe burgers der residentie aan den terugkeerenden Monarch.* » Op de keerzijde van het album staat in eenen uit eikenloof en immer groen gewonden krans het jaargetal 1838. De rug, de hoeken en randen zijn allen op de keurigste wijze met arabesken versierd, de sluiting stelt het wapen der stad Weenen voor.

LEIPZIG 4 Nov. De inwijding van het gebouw der vrijmetselaars Loge te Dresden, in hetwelk thans de beide Loges te Dresden hare vergaderingen houden, schijnt ook bij de alhier afzonderlijk werkende vrijmetzelaars vereenigingen het plan te hebben gewekt, in een en hetzelfde gebouw, hunne bijeenkomsten te houden; welligt zal zulks in dat, hetwelk de Loge, « Miverva zu den drei palmen, » toebehoord, plaats hebben.

STETTIN 6 Nov. Z. M. de Koning heeft bij besluit van den 28 Aug. l.l. bepaald, dat de weduwen en onmondige kinderen van zoodanige loodsen, die bij het vervallen hunner ambtspligten het leven verliezen, op jaar- en onderstands-gelden, uit de staatskas aanspraak hebben.

FRANKRIJK.

PARIJS 9 Nov. Sedert eenige dagen hebben zich op nieuw geruchten omtrent eene wijziging in het Ministerie verlevendigd. Naar men wil, zouden daarbij de generaal Bernard, minister van Oorlog, en de heer de Salvandy, minister van het openbaar Onderwijs, aftreden.

— Gisteren avond is het *Théâtre de la Renaissance* geopend, en werd er bij die gelegenheid een nieuw drama van den bekenden Victor Hugo opgevoerd, waarvan de titel is *Ruy-Blaz*. Reeds, ten elf ure, des morgens, verdrong zich de menigte, om zich van plaatsen in den schouwburg te verzekeren, terwijl, ten half acht ure, des avonds, meer dan acht honderd personen, uit gebrek aan ruimte in de zaal, zijn afgewezen.

— Volgens een berigt, in de *Sentinelle de l'Armée* opgenomen, schijnt de Fransche regering niet voornemens, om vooreerst aan de officieren van de regementen, welke zich in de nabijheid der Belgische grenzen bevinden, eenigerlei verloven te verleenen. Genoemd blad wil, dat zulks in verband zoude staan met de Hollandsch-Belgische zaak.

— De Parijsche *Siècle* beweert, dat er op dit oogenblik drokke onderhandelingen plaats hebben tusschen Frankrijk en Rusland, ten einde een geheim tractaat tot stand te brengen, waarbij Frankrijk zich onder anderen zoude verbinden, om, ingeval van eene botsing in het Oosten, de volstrektste onzijdigheid in acht te nemen. Dit berigt evenwel schijnt wel nadere bevestiging te behoeven.

— Volgens een telegraphisch berigt, heeft het Fransche leger zich den 21 der vorige maand zonder slag of stoot van Milah meester gemaakt, terwijl de volmaaktste rust overal in de provincie Constantine bleef heerschen. De Fransche bevelhebber moet het plan hebben, om door een gedeelte zijner soldaten eenen weg van Constantine naar Milah te doen aanleggen, tot welk einde een kamp tusschen Milah en Setif zoude worden aangelegd.

— De gewone Madridsche post is heden niet aangekomen, en men heeft daaruit aanleiding genomen, om op de beurs geruchten te verspreiden, dat er te Madrid en te Saragossa ernstige onlusten zouden uitgebroken zijn, waarvan, naar men wil, de Fransche regering door middel van den telegraaf kennis moet dragen.

— De *Gazette de France* berigt, naar aanleiding van eenen brief uit Bayonne, dat Munagorri en de zijnen, in den nacht van den 3 op den 4 dezer, hunne beweging volvoerd hebben. Zij zijn door Bayonne getrokken, ten einde zich naar St. Jean Pied de Port en Valcarlos te begeven.

SPANJE.

MADRID 2 Nov. De gewone *Madridsche Correspondentie* zegt, dat de revolutionaire beweging, welke verleden zondag door de maatregelen van het ministerie is verijdeld, het ontslag der generaals Quiroga en Narvaez heeft ten gevolge gehad, daar de eerste zich beleedigd achtte, dat de tweede zich van de poorten van Madrid had verzekerd, waarvan het bevel aan Quiroga was toevertrouwd. Ten einde de goede overeenstemming tusschen de beide generaals te herstellen, heeft men de schuld van het gebeurde op den minister van oorlog geladen, zoo dat sedert gisteren de portefeuille van genoemd departement zich ad interim in handen bevindt van den hertog de Frias, voorzitter van den raad der ministers. Het ontslag van Quiroga is niet aangenomen, terwijl deze generaal eene proclamatie aan de Nationale garde heeft gerigt.

HARO 2 Nov. De brigadier Coponada, die te Villanueva de Mena bevel voert, is den 31 der vorige maand met Castor, onder de muren van genoemde vesting, slaags geraakt; de Carlisten moeten daarbij [illegible] verloren hebben. Castor is naar Balmaseda teruggetrokken, waar zich Marotto bevindt. Van den anderen kant verneemt men, dat Espartero zich in de rigting van Villanueva in beweging heeft gesteld, ten einde [illegible] ter hulp te komen, welke Marotto besloten heeft te belegeren.

ZWEDEN.

STOKHOLM 23 Oct. In de Oostzee hebben zich in den afgeloopen [illegible] zeeroovers vertoond. Volgens verschillende berigten van den gouverneur van Gothland, werden de kusten van dat eiland in het genoemde tijdperk, door inwoners van het Russische eiland Oesel, overheerd. Voor de eerste reize had zulks plaats door middel van verschillende booten, die talrijk bemand waren, welke drie met ijzer beladen, aan de kust van Gothland gestrande schepen, aantasten en plunderden. De tolbeambten aan de kust, wilden zulks verhinderen; doch de roovers schooten op deze lieden, en noodzaakten hen te vlugten. Intusschen zijn eenige zeeroovers gevangen genomen, naar Wisby gebragt, en aan den Russischen consul aldaar uitgeleverd. Later kwamen de zeeroovers in nog grooter getal op verschillende punten van de Gothlandsche kust, en roofden vee, levensmiddelen, geld en alles wat zij verder konden meester worden, welke strooperijen tot in de maand Aug. l.l. voortduurden. De minister van Buitenlandsche zaken heeft dien ten gevolge bevel ontvangen, om, door middel van het Zweedsche gezantschap te St. Petersburg, daarvan aan de Russische Regering kennis te geven, met verzoek, dat naar het gezegde wangedrag naauwkeurig onderzoek mogt gedaan en de schuldigen gestraft worden. Het Zweedsche gezantschap bij het Hof van St. Petersburg heeft daarop geantwoord, dat het Russische gouvernement reeds van deze misdrijven kennis droeg, en voorloopig een gestreng onderzoek had bevolen, en nagenoeg honderd bewoners van het eiland Oesel overtuigd waren aan de gezegde gruweldaden deel te hebben. Ingevolge het verlangen der Zweedsche Regering, waren aan de Russische autoriteiten nieuwe en meer gestrenge bevelen uitgevaardigd, en het gezantschap van Z. M. den Koning van Zweden, zou, zoodra men eenige nadere inlichtingen, omtrent deze zaak, had bekomen, daarvan onderrigt worden.

SCHEEPVAART EN HANDEL.

Schepen in Lading.

AMSTERDAM.

Naar BATAVIA, het gek. tweed. fregatschip *Palembang*, Kapt. J. L. G. van der Hucht, van Amsterdam. Adres bij Coopman en de Wit en Lenaertz, van Olivier en Comp., Hoyman en Schuurman, en de Vries en Comp.

Naar BATAVIA, het gek. fregatschip *Oost-Indiën*, Kapt. G. Blom, van Amsterdam. Adres bij Coopman en de Wit en Lenaertz, van Olivier en Comp., Hoyman en Schuurman en de Vries en Comp.

Naar BATAVIA, het nieuw gebouwd en gek. tweed. fregatschip *Christina Agatha*, Kapt. G. Fabius, van Amsterdam. Adres bij Jan Daniels en Zoon en Arbman.

Naar BATAVIA, het nieuw gek. tweed. fregatschip *Jacob Cats*, Kapt. W. B. Dereks, van Dordrecht. Adres bij Jan Daniels en Zoon en Arbman.

Naar BATAVIA, het gek. tweed. fregatschip *de IJstroom*, Kapt. A. F. Oosterloo, van Amsterdam. Adres bij B. D. Bosscher.

Naar BATAVIA, het gek. tweed. barkschip *Anna Gertruida*, Kapt. L. A. J. Boulet, van Amsterdam. Adres bij Canne en Balwé en F. der Kinderen.

Naar BATAVIA, het gekop. tweed. fregatschip de *Stad Utrecht*, Kapt. Hendrik Rolf, van Amsterdam. Adres bij Coopman en de Witt en Lenaertz, van Olivier en Comp., Hoyman en Schuurman, en de Vries en Comp.

Naar BATAVIA, het gekop. tweed. fregatschip *Nassau*, Kapt. Engelbert Visser, van Amsterdam. Adres bij Coopman en de Witt en Lenaertz, van Olivier en Comp., Hoyman en Schuurman, en de Vries en Comp.

Naar SURINAME, het gek. tweed. galjootschip *Nicolaas Witsen*, Kapt. Frederik Lange, van Amsterdam. Adres bij B. D. Bosscher.

Naar SURINAME, het tweedeks galjootschip *Concordia*, Kapt. J. D. Diets, van Amsterdam. Adres bij Hoyman en Schuurman.

Naar SURINAME, het gek tweed. barkschip *Catharina*, Kapt. K. M. Billers, van Amsterdam. Adres bij Hoyman en Schuurman.

Naar SURINAME, het gek. tweedeks fregatschip *Sophia Maria*, Kapt. J. Andresen, van Amsterdam. Adres bij Hoyman en Schuurman en E. Windhouwer.

Naar SURINAME, het Ned. gezinkt kofschip *Zaandam*, Kapt. L. H. Zinger, van Amsterdam. Adres bij Hoyman en Schuurman.

Naar SURINAME, het Ned. gezinkt kofschip *de Zeevaart*, Kapt. K. J. Haasnoot, van Amsterdam. Adres bij Hoyman en Schuurman.

Naar SURINAME, het gezinkt schooner kofschip *Sara Anna Cornelia*, Kapt. N. K. Dykhuis, van Amsterdam. Adres bij B. D Bosscher.

Naar SURINAME, het Ned. gezinkt kofschip *Hillegonda Ida*, Kapt. H. A. Hendriks, van Amsterdam. Adres bij Hoyman en Schuurman.

Naar SURINAME, het Nederl. gezinkt kofschip *Helena Catharina*, Kapt. J. J. Ynsen, van Amsterdam. Adres bij Hoyman en Schuurman.

Naar SURINAME, het nieuw gebouwd en gek. brikschip *Nickerie Packet*. Kapt. C Hofker, van Amsterdam. Adres bij Hoyman en Schuurman.

Naar SURINAME, het tweed. gek. barkschip *Sophia Cicilia*, Kapt. J. C. Radeloff, van Amsterdam. Adres bij B. D. Bosscher.

Naar SURINAME, het gek. tweed. barkschip *Harmonie*, Kapt. D. Spreeuw, van Amsterdam. Adres bij B. D. Bosscher.

Naar SURINAME, het Nederl. gek. schooner kofschip *Wilhelmina Frederika*, Kapt. J. H. Bodeman, van Amsterdam. Adres bij B. D. Bosscher.

Naar SURINAME, het gek. tweed. fregatschip *Wilhelmina Maria*, Kapt. J. C. Atkes, van Amsterdam. Adres bij Hoyman en Schuurman en de Vries en Comp.

Naar SURINAME, het tweed. gek. barkschip *Dina Maria*, Kapt. A. Ahlers, Jr. Adres bij Hoyman en Schuurman.

Naar SURINAME, het nieuw gekop. tweed. barkschip *Mercurius*, Kapt. Claus Wessels, van Amsterdam. Adres bij B. D. Bosscher.

Naar SURINAME, het gekop. schoonerkofschip *de Koophandel*, Kapt. C. E. Hoeksma, van Amsterdam. Adres bij B. D. Bosscher.

Naar SURINAME, het gezinkt kofschip *Hendrika*, Kapt. H. K. Sietsema, van Amsterdam. Adres bij B. D. Bosscher.

Naar SURINAME, het gek. brikschip *Phoenix*, Kapt. H. L. Kayzer, van Amsterdam. Adres bij B. D. Bosscher.

Naar SURINAME, het gek. tweed. fregatschip *Noord-Holland*, Kapt. H. K. Ruyl. Adres bij Hoyman en Schuurman.

Naar SURINAME, het gek. tweed. fregatschip *Catharina Anna Helena*, Kapt. F. H. Zeylstra, van Amsterdam. Adres by Hoyman en Schuurman.

Naar SURINAME, het gek. tweed. barkschip *Clasina Adriana*, Kapt. A. P. Havinga, van Amst. Adres bij Hoyman en Schuurman, en E. Windhouwer.

Naar HAVANA, het gek. tweed. barkschip *Alcyon*, Kapt. H. G. Bergsveld, van Amsterdam. Adres bij B. J. van Hengel.

Naar NEW-YORK, het Amerikaansch gek. tweed. barkschip *Mason Barney*, Kapt. John Budd, van New-York. Adres bij d'Arnaud en Comp.

Naar TRIEST, het Oostenrijksch brikschip *Principe Kohary*, Kapt. D. Giuranovich. Adres bij van den Bey en Comp. en Nobel en Holtzapffel.

Naar LIVORNO en GENUA, het kofschip *Angelina*, Kapt. H. H. Koop Adres bij van den Bey en Comp en Nobel en Holtzapffel.

Naar GENUA en LIVORNO, het Nederl. kofschip *de Tweelingen Daniel en Wilco*, Kapt. H. F. Klein. Adres bij C. J. de Grijs en Zoon en J. de Rooy.

Naar LIVORNO en GENUA, het Noordsch pinkschip *Emelie*, Kapt. T. Thörsen. Adres bij van den Bey en Comp. en Nobel en Holtzapffel.

Naar MARSEILLE, het Ned. kofschip *Debora*, Kapt. S. Sakes. Adres bij C. J. de Grys en Zoon.

Naar BILBAO en ST. ANDÈRO, het Spaansch schip *Nostra Signora del Portal*, Kapt. Elias Diaz. Adres bij C. J. de Grys en Zoon.

Naar LISSABON, het Nederl. gekop. kofschip *de Onderneming*, Kapt. J. Engelenberg. Adres bij Jan Daniels en Zonen en Arbman, en Coopman en de Wit en Lenaertz.

Naar PORT à PORT, het Portugeesch schip *Rainha Constitucional*, Kapt. Manoel dos Passos Loureneo. Adres bij C. J. de Grys en Zoon.

Naar BORDEAUX, het Nederl. kofschip *Lisette Carolina*, Kapt. T. M. Gnodde. Adres bij Canne en Balwé.

Naar BORDEAUX, het Nederl. kofschip *Gesina Harmina*, Kapt. J. H. Jonker. Vertr. 29 Nov. Adres bij Canne en Balwé.

Naar ROCHEFORT, het Nederl. kofschip *de Jonge Jantina*, Kapt. Henderk Derks Puister. Adres bij Jan Corver en Comp.

Naar LEVERPOOL, het Ned. kofschip *Martina Johanna*, Kapt. R. J. van Driesten. Adres bij Jan Corver en Comp.

Naar KOPENHAGEN, het Deensch jagtschip *Maria*, Kapt. J. Jurgensen. Adres bij B. J. van Hengel.

Scheepstijdingen.

Het schip de Jonge Hendrik, Kapt. Bittman, v. Amsterdam n. Hamburg, den 30 Oct. ter reede van Helgoland binnengeloopen, is aldaar op de Sand Dühne gedreven, doch is, met behulp van 16 man en verlies van 2 ankers, weder afgebragt, en bereids den 2 Nov. te Hamburg aangekomen.

Van Arendsburg wordt van den 30 Oct. gemeld, dat den 29 of 30 Sept. het Hanöversch schip die Frau Maria, Kapt. Hilling, in Ballast v. Amsterdam n. Riga, in het gezigt van Tirimez, op het Oeselsche strand is geraakt; het volk en de tuigagie was gered.

Het schip Phoenix, Kapt. H. Eeltjes, v. Batavia n. Middelburg l. v. Ter-Neuzen, is den 6 Oct. te Vlissingen in 's Rijks dok gehaald.

BINNENGEKOMEN.

TEXEL 10 Nov. W. — J. Drewes, 2 Gebroeders, Londen. D. J. Bies, Visschery, dito. E. P. Dik, Vriendschap, Newcastle. G. Moffat, Euphemia, Sunderland. H. A. Hazewinkel, Alberdina, dito. H. H. Duintjer, Catharina Frederika, dito. H. Puister, 3 Gebroeders, dito. J. H. Deddes, Harmonie, Petersburg. B. H. Plukker, Jonge Hendrik, Drobach.

VLIE en TERSCHELLING. — Niets.

HELVOET 10 Nov. Z. W. — W. Dougal, Robin Hood, Hull. T. Dawson, Salus, dito. — Gisteren nog: J. Heath, Alkmaar, Londen.

BRIELLE 10 Nov. W. — Niets.

MAASSLUIS 10 Nov. W. — J. van Rossen, N°. 1 Haringred., Noordzee.

ANTWERPEN 9 Nov. Stenberg, Triton, Livorno. Kerkhoff, Zephir, Malaga. Knudsen, Emanuel van Halderen, Leverpool. Whitecombe, Soho (S), Londen.

PICTOW 1 Nov. Harris, Triton, Amsterdam.

DUINKERKEN 5 Nov. Bauwens, Jonge Jacob, Ostende.

PORTSMOUTH 7 Nov. Cook, Midschief (Eng. Jagt), Antwerpen.

DEAL 7 Nov. Coffin, Caledonia, Bremen n. Baltimore.

RAMSGATE 7 Nov. Leuens, Eling, Antw. n. Dublin, wegens tegenwind.

LONDEN 7 Nov. Simons, Theresia, Antwerpen.

GRAVESEND 7 Nov. Nefors, Rapide, Brugge. Wastelink, 3 Frères, Antw.

SUNDERLAND 3 Nov. Clausen, de Hoop, Amsterdam. Uckermann, Emelie, dito. — 4 Nov. Andersen, Caliste, dito.

NORTH SHIELDS 4 Nov. Small, Gazelle, Amsterdam. Hall, Quayside, dito. Ferguson, Sara, dito. Hutchinson, Mary, dito. — 5 Nov. Nicholson, Onyx, dito. Sorensen, Hannah, Antwerpen.

HARTLEPOOL 5 Nov. Whaetly, Schiedam, Amsterdam.

EMDEN 27 Oct. Roskamp, Nesptunes, Baltimore.

NYBORG 1 Nov. Waever, 18 Sodskende, Stubbekioping n. Amsterdam.

TOLDISTRICT BORöENS 17 Oct. Rozema, Buitenwerf, Laurvig n. Groning.

ARENDAHL 22 Oct. Andersen, St. Johannes, Riga n. Antwerpen. Michelsen, Metta, Petersburg n. dito. Huizing, Harmonie, Drammen n. Amsterdam. — 25 Oct. Sprik, 2 Gebroeders, dito n. Holland. P. P. Dijkstra, ..., Leverpool n. Harlingen. Timme, Soeskummeren, Amsterdam. Berendsen, Ingeborg Carolina, dito.

RAEGEVIGEN 11 Oct. Olsen, Adeona, Drammen n. Amsterdam.

KRAGEROE 23 Oct. Lucht, 3 Gebroeders, Holland.

KANSö 23 Oct. Harloff, Ulrika, Dordt n. Ystad. Lentzius, Pallas, Antw.

GOTHENBURG 31 Oct. Beckmann, Elisabeth, Rotterdam.

WARNEMUNDE 1 Nov. Flook, Jonge Flook, Rouen. Sap, Hendrik, de Drent, Vr. Catharina, Amsterdam. — 2 Nov. Kars, Vr. Alida, Rouen.

CROONSTAD 27 Oct. Balrichs, Providentia, Antwerpen.

UITGEZEILD.

VLIE 9 Nov. L. M. Westerberg, Martina, St. Ubes. H. Ellertsen, Amsterdam Packet, Bergen.

VLISSINGEN 7 Nov. Jacobs, Leda, Emden. Hendriks, Ondernem., Rott.

ANTWERPEN 10 Nov. Egidius, Maria, Rotterdam.

HAVRE 3 Nov. Stoddard, Ville de Lyon, New-York.

LONDEN 7 Nov. (Zeilklaar): Eade, Hope, Antwerpen.

GRAVESEND 7 Nov. Gaukema, Commerce, Antwerpen.

SUNDERLAND 6 Nov. Grimes, Ebenetzer, Rott. Potter, Harbinger, dito.

BREMERHAVEN 5 Nov. Wilmsen, Hercules, St. Jago de Cuba.

CUXHAVEN 5 Nov. Karberg, Anna Dorothea, Rio-Janeiro. — 6 Nov. M'Donald, Alexander Johnston, Kaap de Goede Hoop en Sincapore.

CROONSTAD 27 Oct. Kreutziger, Archangel, Amsterdam.

VAART OP DEN RIJN.

AMSTERDAM, 10 November 1838.

SCHEPEN IN LADING.

Naar Coblenz,	het schip	Diana,	schipper	C. Th. Ittschert.
» Mannheim,	» »	Onrust,	»	W. Bouwmeister.
» Duisburg,	» »	Ich bin Vergnücht,	»	P. J. W. Landt.
» Dusseldorf,	» »	Vr. Adelheid,	»	G. Koene.
» Mainz,	» »	die Vorsehung,	»	F. Geiss.
» Rijnschans,	» »	Heinrich,	»	M. Wippenfurt.

Aangekomen: Ant. Grenshauser, Catharina, van Coblentz.

Vertrokken: P. Biens, Stad Mannheim en ligter, naar Mannheim; J. G. Kroll, Stoltzenfeltz, naar dito.

KEULEN 8 Nov. *Aangekomen:* W. Koning, van Mannheim; A. Gobel, van Bingen; E. Cösen, van Duisburg; W. Kunen, van Rotterdam, met 3,035 ctr.

Vertrokken: C. Geller, naar Mannheim, met 1,481 ctr.; F. Ketzler, naar Heilbron, met 1,898 ctr.

Voorbijgevaren: J. G. Peill, van Amsterdam naar Mainz, met 4,194 ctr.; T. J. Ittschert, van Rotterdam naar Mannheim, met 4,344 ctr.; J. Andrees, van Mannheim naar Amsterdam, met 1,749 ctr.

In Lading: Naar New-York, de schooner brik Verein, Kapt. F. Lange; naar Amsterdam, P. H. de Vries; naar Rotterdam, H. Keck; naar Dusseldorf, Urdingen, Duisburg tot Ruhrort en Mülheim aan de Roer, C. Königsfeld en P. Bieseman; naar Andernach en Neuwied, C. Schäfer en F. Zimmerman; naar Coblentz en de Moezel, J. Tillmann en M. Schweikert; naar Boppard en Bingen, Wed. Richter en B. Mayer; naar Mainz, A. Messinger; naar de Neder-Main, F. Späth; naar de Midden- en Boven-Main, C. Hegewein; naar Heilbron, F. Reust; naar Worms, Mannheim, Rijnschans en Leopoldshafen, Wed. Bunck.

EMMERICK 6 Nov. *Voorbijgevaren:* W. Willemsen, van Rotterdam naar Dusseldorp, met 1,769 ctr.; Meuwsen, van Rotterdam naar Reinschantze, met 3,533 ctr.; W. Werpas, van Amsterdam naar Dusseldorp, met 3,610 ctr.; W. Bieltjes, van Amsterdam naar Keulen, met 2,709 ctr.

Rijnhoogte te Keulen 8 Nov., 8 voet, 7½ duim. Caub 7 Nov., 6 voet, 4 duim. Bingerloch 7 voet.

Carga-Lijsten.

ROTTERDAM.

BALTIMORE, *S. Geerke*, WESER. 301 v. Tabak, Weiland en van Walchren; 95 v. do., Hoffman en Dorrepaal; 73 v. do., 11 v. Tabakstelen, Lehr en Grohé.

Reeds in onze Eerste Editie aan Order gemeld.

LONDEN, *W. Norwood*, COLUMBINE. 62 b. Katoen, 49 b. Wol, 22 b. Saffloer, 5 k. Indigo, 526 st. Hout, 5 v. Zout, C. L. Ringrose en Co.; 35 b. Katoen, 3 k. Indigo, W. Bunge en Co.; 12 k. do., Köhler en van Beektingh; 10 k. do., A. F. Ebeling en Co.; 8 k. do., de Kuyper en Co.; 8 k. do., Wed. Hubert en v. Rijckevorsel; 6 k. do., 4 pakk. Koopmanschap, C. Balguerie en Zn.; 120 zakk. Goederen, 18 pakk. do., P. J. Reindorp Haine; 23 pakk. do., Kreglinger en Co.; 11 k. Koopmanschap 18 pakk., 3 v. do., 50 b. Katoen, 15 b. Wol, 6 k. Thee, 2 pakk. Lampen, 71 kop Rorden, Order.

D. Dunlop, BATAVIER. 14 k. Suiker, C. J. J. Ripping; 60 zakk. Salpeter, 8 coll. Droogerijen, M. Retemeyer en Co.; 22 coll. Indigo, 7 k. do., Gebr. Nottebohm; 20 k. do., P. J. Reindorp Haine; 10 k. do., C. Balguerie en Zn.; 3 k. do., W. Bunge en Co.; 15 k. Lacdye, 6 coll. Koopmanschap, J. van Ommeren, Fz.; 16 coll. do., 6 k. Arrowrood, Pluygers en Houck; 19 b. Vellen, de Kuyper en Co.; 94 blokk. Tin, Coomans, Born en Philippi; 605 st. en 6 bond. en bl. IJzer, J. v. Holst; 24 coll. IJzerwerk, Collings en Maingy; 43 zakk., 13 coll., en 3 fust. Koopmansch., do., 112 k. Indigo, 15 zakk. Droogerijen, 1 k. Opium, 50 bl. Koper, 65 stav. do., 20 coll. do., 120 blokk. Tin, Order.

Regtzaken.

Arrondissements-Regtbank te Amsterdam. *Correctionele Kamer. Zitting van den* 8 *Nov.* 1838. Voorzitter: Mr. A. BACKER Jr.

VERANTWOORDELIJKHEID VAN DEN CONDUCTEUR EENER DILIGENCE.

Op den 22 Junij l.l. was de Diligence van H. S. van Heumen, op den weg tusschen Amsterdam en Utrecht, omgevallen. Daar in verschillende opzigten gehandeld was tegen de bepalingen van het Reglement op het vervoer te lande, goedgekeurd bij Kon. Besl. van 24 Nov. 1829 (*Staatsbl.* N°. 73), werd er door het publiek ministerie eene vervolging tegen den conducteur Willem Teeuwen begonnen. In dit geding had zekere Jacob Vizjevene zich civiele partij gesteld, en eenen eisch gedaan van *f* 566.15, zoo tegen den conducteur als tegen den ondernemer, wegens schade, geneeskundige hulp, oppassing, enz., die hij, ten gevolge van het breken van zijn sleutelbeen, bij die gelegenheid had noodig gehad. Die vordering was hem door de voormalige Regtbank, ten bedrage van *f* 300, zoo tegen den conducteur als tegen den ondernemer, toegestaan. Doch thans kwam de veroordeelde partij tegen dit bij defaut gewezen vonnis in verzet, en werd de zaak in deze audiëntie op nieuw behandeld.

De advocaat Mr. E. Boas, die, met den procureur Mr. J. Heilbron, de belangen der civiele partij behartigde, drong op de uitvoering van het vroeger gewezen vonnis aan. Uit het getuigenverhoor toch waren de volgende overtredingen tegen het aangehaalde reglement gebleken: 1°. De conducteur had op den kap gezeten; 2°. De voerman was slechts 18 jaren oud, en de wagen niet behoorlijk nagezien; art. 49 en 66; 3°. Er was een ongeschikt kavallerie-paard voorgespannen; art. 44. 4°. Er zaten passagiers op den bok; art. 54. 5°. De conducteur zat niet naast den voerman. Al deze ongeregeldheden waren de aanleidende oorzaak tot het ongeluk aan Zijn Ed. cliënt overkomen.

Mr. B. Donker Curtius, voor de beklaagden, begon met op te merken, dat men de hoofdzaak niet had toegelicht, en niet had bewezen, dat de verwonding door toedoen van den conducteur veroorzaakt was. Voor de te jonge jaren van den voerman, en voor de gebreken in den wagenbouw, is alleen de ondernemer verantwoordelijk. Maar hier staat de conducteur voor *onwillige verwonding* teregt. De eenige grond van het vroegere vonnis is: dat hij niet op den bok heeft gezeten. Maar dit is niet genoeg. Men moet bewijzen, dat hier het misdrijf van art. 320 bestaat. Er bestaat verder wel verantwoordelijkheid ten civiele, — niet voor de veroordeelingen tot straf. De eischer moge dan zijne actie, *ex quasi delicto*, behouden; de *actio ex delicto*, hier ingesteld, vervalt, zoodra het misdrijf is onbewezen. Art. 320 nu vordert, *of* eene daad — *of* ten minste, dat de beklaagde de oorzaak geweest zij. Maar het omvallen van de Diligence is een bloot toeval. Men zegge niet, dat hij het ongeval had kunnen voorkomen. Waar is het bewijs, dat het ongeluk niet zou gebeurd zijn, indien de conducteur niet op den kap had gezeten? Hij zou niet eens in tijds van den bok hebben kunnen springen, daar hij aan het eene been kreupel is. Al, wat men dus gezegd heeft, is niet van toepassing op den conducteur.

Omtrent de vordering zelve merkte Zijn Ed. op, dat de geheele verwonding was onbewezen, daar de civiele partij geen getuige is, volgens art. 445, Wetb. van Strafv. Daarenboven zijn de verschillende uitgaven niet gewettigd, daar eene bloote rekening van docters, chirurgijns en apothekers, ook wanneer men die als extracten uit koopmansboeken beschouwt, geen geloof verdienen, dan wanneer zij met eede bevestigd zijn. Zie art. 1919, Burgerl. Wetb.

De heer Boas zeide bij repliek hoofdzakelijk, dat hij het gepleite systeem niet aannemen kon. Dat, indien de conducteur op den bok gezeten had, die niet door andere passagiers bezet zou zijn geweest, dan zouden deze den voerman in het bestuur der paarden niet hebben gehinderd, en de beklaagde had, des gevorderd, de leidsels kunnen grijpen, en daardoor het ongeluk voorkomen.

Na eene korte dupliek van den heer Donker Curtius, nam den Ed. Achtb. heer Jr. Mr. D. Rutgers van Rozenburg, subst. officier van Justitie, het woord. Zijn Ed. Achtb. merkte op, dat een vonnis, onder de vroegere wetgeving geslagen, wel door de oppositie verviel, maar, dat de gronden waarop het berustte, de middelen van bewijs namelijk, bleven bestaan. Wat de actie der civiele partij betrof, zoo was de ondernemer van Heumen alleen in regten geroepen, des verantwoordelijk voor de boete, niet voor de straf wegens onwillige verwonding. De civiele partij kon hem dus ook niet, als hiervoor verantwoordelijk, aanspreken, en behoudens het regt tot schadevergoeding, volgens art. 1384 C. Nap. en art. 58 van het reglement, kon de conclusie in *deze* zaak *alleen* tegen den conducteur worden genomen.

Omtrent de beschuldiging zelve had men den regel uit het oog verloren: dat hij, die eens buiten zijn regt is, instaan moet voor alles, wat middellijk of onmiddellijk daaruit volgt. Hij (de conducteur) heeft eens aan verzuim zich schuldig gemaakt; hij is dan ook voor de gevolgen verantwoordelijk. Het was zijn pligt geweest, dáár te zijn, waar zijn post hem riep. Gezamenlijk met den voerman, had hij voor alle mogelijkheden moeten waken, en alle pogingen moeten aanwenden; want stellig te bepalen, wat er gebeurd zou zijn, is voor niemand mogelijk. Daarenboven: geen gebrek kan door een ander worden gedekt. Ook dezen regel had men geschonden door zich op het *kreupele* been van den conducteur te beroepen. Het ongeval is dus door zijn toedoen *ontstaan*. Meer wordt er in de wet niet gevorderd.

Op deze gronden, concludeerde Zijn Ed. Achtb., dat aan de civiele partij haar eisch tegen den conducteur zou worden toegewezen, doch dat dezelfde partij in hare actie tegen den ondernemer zou worden verklaard niet ontvankelijk. Dat de conducteur zou worden verklaard schuldig 1°. aan het plaatsen van zich zelven op den kap van de diligence, en 2°. aan onwillige verwonding, door onvoorzigtigheid gepleegd, en dienvolgens veroordeeld tot eene boete van *f* 5 en eene gevangenis van niet minder dan 6 dagen en niet meer dan twee maanden, en dat, eindelijk, de ondernemer van Heumen voor de boete verantwoordelijk zou worden gesteld.

De heer Donker Curtius, na dit requisitoir, nogmaals het woord opnemende, betoogde, dat, al is de conducteur verantwoordelijk, hij daarom nog niet strafbaar is. Tusschen het ongeoorloofd zitten op den kap en het ongeluk van den eischer, is een oneindige afstand. De verwonding is veroorzaakt door het omvallen van den wagen. De wagen is omgevallen door dat de paarden uit de rigting liepen. De paarden liepen uit de rigting door dat een der paarden was opgeschoten. Dat paard was opgeschoten omdat een der zwengelhouten op de hakken viel. Dat zwengelhout viel op de hakken door dat de strop gebroken was.

Maar is nu ook de strop gebroken, omdat de conducteur op den kap zat? Deze laatste term ontbreekt in de reeks van gevolgtrekkingen. De conducteur was kreupel, maar de aanmerking van het openbaar Ministerie was onjuist, omdat de reglementen nergens voorschrijven, dat een conducteur niet kreupel mag zijn. Maar genoeg om aan te toonen, dat de oorzaak niet uit te maken is, en wat de wereldlijke magt niet uitmaken kan, mag de regter niet straffen.

De regtbank zal den 14 dezer uitspraak doen.

Zakelijk uittreksel uit het verslag van Gedeputeerde Staten aan de Staten der provincie Zeeland, gedaan in derzelver algemeene vergadering, den 3 Julij 1838.

De te Middelburg, Zierikzee en Goes aanwezige Latijnsche scholen voldoen aan de behoeften en zijn doelmatig ingerigt; de aan dezelve aangestelde docenten geven stof tot tevredenheid; het getal leerlingen blijft gering en heeft in het afgeloopen jaar 34 bedragen, te weten: 21 te Middelburg, 7 te Zierikzee en 6 te Goes.

Het onderwijs aan de Clinische school te Middelburg beantwoordt aan de verwachtingen; zoo wel leeraren als leerlingen beijveren zich, eerstgemelde om het hun toevertrouwde onderwijs doelmatig in te rigten, en laatstgemelde om zich hetzelve zoo veel mogelijk ten nutte te maken. Het getal leerlingen aan voormelde school heeft in het afgeloopen jaar 51 bedragen, te weten: 31 voor de heelkunde, 18 voor de artsenijmengkunde en twee vrouwelijke voor de verloskunde; van deze hebben zes als heelmeesters en een als artsenijmenger, na afgelegd examen bij de provinciale geneeskundige commissie, de school verlaten, terwijl 5 tijdelijk in militaire dienst zijn; van de 85 thans ten platten landen in deze provincie aanwezige heelmeesters, zijn 38 kweekelingen dezer school geweest, en de betere opleiding, welke deze voor de uitoefening der inwendige practijk hebben genoten, is een zeker waarborg, dat de geneeskundige behandeling der plattenlandbewoners reeds veel heeft gewonnen, en de oprigting dezer school, welke door eene betrekkelijk geringe jaarlijksche bijdrage uit de provinciale fondsen wordt in stand gehouden, reeds ruime vruchten draagt.

De teeken-akademie te Middelburg en de teekenscholen te Zierikzee, Goes en Vlissingen worden met belangstelling en ijver in stand gehouden; het onderwijs in dezelve is volgens de bestaande voorschriften ingerigt en voldoet aan het beoogde doel, om aan den handwerksman gelegenheid te geven tot het verkrijgen van de voor zijn bedrijf noodige kennis in de teekenkunst. Het getal leerlingen heeft in den afgeloopen winter 333 bedragen, van welke 143 gratis onderwijs hebben genoten.

Armwezen. Is de strenge winter voor de behoeftige en arbeidende klasse drukkend geweest, de milddadigheid der ingezetenen heeft in veler nooden voorzien, vele behoeften gelenigd, en, gelijk elders in het vaderland, zoo ook in dit gewest, luisterrijk doen zien, dat weldadigheid nog tot de deugden van Nederland behoort.

Hierdoor hebben dan ook de arm-besturen, zonder aanzienlijke buitengewone bijdragen uit de plaatselijke kassen, de meerdere behoeften kunnen bestrijden, welke de felle koude en de langdurige stremming van de vaart en van den veld- en anderen arbeid heeft doen ontstaan.

De armbesturen en administratiën van gestichten kwijten zich met zorg van derzelver menschlievende, zonder eenige belooning uitgeoefend wordende betrekkingen; nergens ontmoet men zwarigheden, om de opengevallene plaatsen vervuld te krijgen; de rekeningen der algemeene en gesubsidiëerde diaconie armbesturen en van de administratiën van gestichten ten platten lande over 1836, en de begrootingen van het loopende jaar zijn in tijds ingezonden, door ons geëxamineerd en goedgekeurd. Uit eene vergelijking van het bedrag der subsidiën, welke sedert het jaar 18.. aan de arm-besturen ten platten lande zijn verstrekt, gebleken zijnde, dat hierin successivelijk eene aanzienlijke vermeerdering had plaats gehad, daar dezelve in de jaren van 1818 tot 1827, gemiddeld *f* 18,29.. en in de jaren 1828 tot en met 1837 gemiddeld, *f* 26,174.44½ 's jaars hebben bedragen, is daaromtrent een opzettelijk onderzoek gedaan, ten einde op te sporen, waaraan deze vermeerdering van behoefte is toe te schrijven. Het is ons daaruit gebleken, dat de aanzienlijke vermeerdering der bevolking, welke ook die der armen in gelijke verhouding heeft doen toenemen, de wering der bedelarij, waardoor velen die vroeger daarin een middel van bestaan vonden, thans tot de armen-kassen toevlugt nemen, de toepassing der wet van den 18den November 1818, ten gevolge van welke de kerkelijke armbesturen zich successivelijk aan de bedeeling der behoeftigen, welke niet tot hun kerkgenootschap of tot de burgerlijke gemeente, waarin zij gevestigd zijn, behooren, hebben onttrokken, en daardoor jaarlijks fondsen overhouden, terwijl de nieuw opgerigte algemeene armbesturen subsidiën uit de plaatselijke kas behoeven, de vermindering der collecten, ten gevolge van den min gunstigen toestand van den landbouw, de meer doelmatige verzorging van de armen, ten gevolge van een meer regelmatig toezigt, de meerdere uitgaven voor derzelver geneeskundige behandeling, waarvoor overal meer wordt gezorgd, en de kosten welke voor het onderwijs van de kinderen der bedeelden, door de meeste armbesturen worden gedragen, zoo vele redenen zijn, welke in sommige gemeenten hoogere subsidiën hebben noodig gemaakt, en het getal der gesubsidiëerde armbesturen in gemelde 20 jaren van 48 tot 69 heeft doen klimmen, welke vermeerdering nogtans ook is toe te schrijven aan het beter toezigt zijn der ongesubsidiërde diaconie armbesturen, van welke sommige eerst na aanzienlijke schulden te hebben gecontracteerd, de toevlugt tot de plaatselijke kas genomen hebben, die daardoor zoowel tot betaling dier schulden, als voor verderen onderstand, tot het verstrekken van meerder subsidie verpligt werd.

Bij dit alles komen evenwel ook de minder gunstig omstandigheden van den landbouw, welke tot vermindering der daggelden hebben geleid en minder werk doen verrigten, hetgeen op de middelen van bestaan der arbeidende klasse ten platten lande natuurlijk eenen nadeeligen invloed heeft, dezelve veelal buiten staat stelt, om iets over te winnen bij tijdelijk gebrek aan werk of ziekte, in de noodzakelijkheid brengt om hulp en ondersteuning uit de armenkassen te vragen.

De bedelarij wordt in deze provincie volgens de bestaande verordeningen geweerd; de naauwgezetheid der plaatselijke policie in de handhaving van het daartegen bestaande verbod verdient allen lof. Gedurende het afgeloopen jaar zijn in deze provincie 6 personen wegens bedelarij, en een die uit de Ommerschans was ontvlugt, aangehouden en met 12 personen die zich vrijwillig ter verzorging in de koloniën der maatschappij van weldadigheid hadden aangegeven, derwaarts opgezonden; zijnde uit andere provinciën 14 personen, welke bevonden zijn in gemeenten dezer provincie onderstands domicilie te hebben, wegens bedelarij in voornoemde koloniën overgebragt. Het geheel getal der in het jaar 1837 voor rekening van gemeenten dezer provincie in de Ommerschans verpleegde bedelaars is 110, voor welker verpleging door de gemeente-kassen is betaald geworden *f* 3766,72½, zijnde sommige derzelve door subsidiën uit de provinciale fondsen ten bedrage van *f* 412,33, in deze uitgaaf te gemoet gekomen.

De verpleging van weezen in de voorschreven koloniën is over het algemeen kostbaarder, dan hetgeen daarvoor in de gemeenten ten platten lande in deze provincie moet besteed worden, vooral om dat het zeldzaam is, dat jongens of meisjes van 16 jaren en daarenboven niet kosteloos door de arm-besturen kunnen worden uitbesteed, terwijl dezelve in de etablissementen der maatschappij van weldadigheid tot hunne meerderjarigheid ten koste der armen-kassen moeten verblijven. Het belang der betrokkene administratiën doet alzoo over het algemeen deze wijze van verpleging niet verkieslijk achten, terwijl de in de steden daar tegen bestaande vooringenomenheid veelal aanleiding geeft, dat de kinderen, welke uit de daar aanwezige gestichten ter opzending naar de koloniën der maatschappij van weldadigheid bestemd worden, door derzelver nabestaanden, krachtens art. 12 van Zr. Ms. besluit van den 17den Augustus 1827, N°. 125, worden gereclameerd en voor hunne rekening onderhouden. In dit jaar zijn slechts twee weezen uit deze provincie ter opzending aangewezen geworden, waarvan een is opgezonden en voor de andere nog naar eene geschikte gelegenheid wordt gewacht; gedurende het jaar 1837 zijn er 107 weezen en verlatene kinderen voor rekening van armbesturen en gestichten dezer provincie in voorschrevene koloniën verpleegd, behalve die op bijzondere contracten uit de steden Middelburg, Vlissingen en Tholen zijn geplaatst; de kosten van onderhoud der eerstgemelden hebben *f* 2689,73 bedragen.

(*Vervolg hierna.*)

TE AMSTERDAM, BIJ C. G. WITHUYS, VERANTWOORDELIJK UITGEVER EN DIRECTEUR.

GEDRUKT BIJ A. ZWEESAARDT.